

— CEF İLMİHÂLİ SERİSİ —

SORU-CEVAPLI HAC ve UMRE İLMİHÂLİ

NUMAN URBAY

Soru-Cevaplı
Hac ve Umre
İlmihâli

Numan Urbay

Soru-Cevaplı
Hac ve Umre
İlmihâli

Numan Urbay

SORU-CEVAPLI HAC ve UMRE İLMİHÂLİ

Copyright © Rehber Yayınları, 2009

*Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Tic. A.Ş.'ye aittir.
Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Tic. A.Ş.'nin önceden
yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt
sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.*

Editör
Osman KARYAĞDI

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
978-605-5677-06-0

Yayın Numarası
91

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası Sarıncı Yolu Üzeri No: 7
Gaziemir/İZMİR
Tel: (0232) 252 20 96
Ekim 2009

Genel Dağıtım
Gökkuşuğu Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Rehber Yayınları
Kısıklı Mahallesi Meltem Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.rehber yayinlari.com

İçindekiler

GİRİŞ.....	17
HAC ÖNCESİ.....	21
İbadetlerle alakalı olarak çok sık duyduğumuz, farz, şart, rükün, vâcip ve sünnet kavramlarının mânâsı nedir?	21
Hac ne demektir?	22
Hac ne zaman farz kılınmıştır?	22
Hac kimlere farzdır?.....	22
Bedenî ve malî imkânların yerinde olması ne demektir?.....	23
Namaz kılmayan kimse hacca gidebilir mi?	24
Hac ömürde bir defa mı farzdır?	24
Hac kendisine farz olan kimsenin hemen hacca gitmesi şart mıdır?.....	24
Hacca kaç yaşında gidilmelidir?	25
Değişik sebeplerle hapse düşmüş veya yurt dışına çıkma yasağı konmuş kimselere hac farz mıdır?	25

Maddî imkanları yerinde olduğu halde kimler hacca gitmeyebilir?	26
İmkânları olduğu halde hac mevsiminden önce ölen kimse haccı vasiyet etmekle yükümlü müdür? .	26
Kimler kendi yerine vekil gönderebilir?	27
Kocası fakir olan bir kadın, kendi parası ile hacca gidebilir mi?	27
Zengin bir kadın eşi veya bir mahremi olmadığı için hacca gidmeden ölse hac ibadetinden sorumlu mudur?	28
Haccın şartları nelerdir?	28
Bir kimseye Haccın farz olması için hangi şartları taşıması gerekir?	29
Bekâr çocuğu bulunan kişiye hac farz mıdır?	29
Çocukluğunda anne-babası tarafından hacca götürülen çocuk, büyüyünce hac yapmakla yükümlü müdür?	30
Kredi kartına taksitle veya borçlanarak hacca gitmek doğru mudur? Yapılan böyle bir hac geçerli midir?	30
Bankadan kredi çekerek hacca gidilebilir mi?	31
Haram parayla veya gayr-i meşru yolla elde edilen kazançla yapılan hac geçerli midir?	31
Anne-babası razı olmayan kişinin haccı geçerli midir?	32

Haccın hükümlerinde kadınların erkeklerden ayrıldıkları hususlar nelerdir?	32
Hac kendisine farz olan kimsenin hacca gidebilmesi için hangi şartlar (eda şartları) gereklidir?	33
Kadınların hacca gitmesi için bahsedilen şartlar yeterli midir?.....	34
Yanında mahremi olmadan hacca giden kadının haccı geçerli olur mu?	35
Kadın kocasından izinsiz hacca gidebilir mi?	36
Bir kadın mahrem olarak kimlerle hacca gidebilir? ..	36
Mahremde ne gibi şartlar aranır?	36
Mahremin masrafları kime aittir?.....	37
Hac yapacak kimselerde ne gibi şartlar aranır?.....	37
Yapılan bir haccın sahih, yani geçerli olması için gereken şartlar nelerdir?.....	38
Şartlarını taşıdığı halde hacca gitmemiş/ gidememiş insanların ne yapması gerekir?	39
Bedel haccı yaptıracak kimsede hangi şartlar aranır?	39
Vekilde aranan şartlar nelerdir?	40
Vekilin işlediği hac suçlarının (cinayet) cezasını kim öder?	41
Hacca gitmek yerine çevremizdeki gerçekten ihtiyaç sahibi fakirlere sadaka verilebilir mi?	41

Fakirken bir şekilde hacca giden kimse daha sonra zengin olursa tekrar gitmesi gerekir mi?	41
Doktor, kasap gibi görevli olarak hacca gidenin hacı kabul olmaz mı?	42
Hanımlar, ibadetlerine engel olan mazeretlerini geciktirmek için ilaç kullanabilirler mi?	42
Kâbe'yi görene hac farz olur mu?	43
Hacda kurban kesmeyip, memleketimizde kessek ve etini de fakirlere dağıtmış olsak daha mı isabetli davranmış oluruz.	43
Umre yapana hac farz olur mu?	44
Hacca giden kimse, hanımını da götürmeye mecbur mudur?	44
HAC ESNASINDA.....	45
Kâbe ve Mescid-i Nebevi'deki imamların gerek hareketleri gerekse Vehhabi oldukları bilgisi insanların kafasını karıştırıyor. Kâbe'de imamlar hakkındaki bu iddialar yüzünden imama uymamak doğru mudur?	45
Haccın geçerli olmasının farzları nelerdir?	45
Hac için belirlenen vakit, yani hac ayları ne zamandır?	46
Haccın rükünleri nelerdir?	46
Haccın vâcipleri nelerdir?	46

Haccın sünnetleri nelerdir?	47
Haccın âdâbı nelerdir?	48
Hac sırasında âdet dönemi başlayan kadınlar ne yapmalı?	49
Hacerü'l-Esved'i öpmek için izdihama sebep olmak caiz mi?	50
Kurban kesmeden yapılan bir hac şekli var mıdır?... 51	
Kurban kesilmesi vacip olan bir haccı yapan kimsenin, kurban kesmeye imkanı yetmezse ne yapmalıdır?.....	51
Hacda tutulması gereken üç gün oruç hangi günlerde tutulur?	52
Kurban kesemeyen hacıların tuttıkları oruç art arda mı olmalıdır?.....	52
Hükmüne göre hac şekilleri nelerdir?	52
Yapılış şekline göre kaç çeşit hac vardır?	54
Hacc-ı ifrad nedir?	54
Hacc-ı kıran nedir?	54
Hacc-ı temettû nedir?	54
Herkes temettû ve kıran haccı yapabilir mi?	55
En faziletli hac hangisidir?.....	55
Temettû haccı nasıl yapılır?.....	55
Kıran haccı nasıl yapılır?	64
İfrad haccı nasıl yapılır?	65

Temettû, Kıran ve İfrad hacları arasında ne gibi farklar vardır? 65

İHRAM 67

İhram Nedir? 67

İhramın farzları nelerdir? 67

İhramın vâcipleri nelerdir? 67

İhramın sünnetleri nelerdir? 68

Hac ve umrenin niyeti nasıl yapılır? 68

Telbiye ne demektir ve nasıl yapılır? 69

Telbiye dille telaffuz edilmeden kalbten geçirilse yerine getirilmiş olur mu?..... 70

İhrama nerede girilir? 71

Mikat sınırları ihramsız olarak geçilirse ne yapmak lazımdır? 71

İhrama girmek için Mikatlar (ihramsız geçilmesi caiz olmayan yerler) nerelerdir? 71

İhrama nasıl girilir? 73

Kadınlar nasıl ihrama girerler? 75

İhramlıya yasak olan hususlar nelerdir? 75

İhramlıya mübah olan hususlar nelerdir? 77

İhramlı kimse kemer, cüzdan, terlik gibi dikişli eşyaları kullanabilir mi? 79

İhramdan nasıl çıkılır? 79

Kadınlar ihramdan nasıl çıkarlar? 79

Saçlar nasıl tıraş edilmelidir?	79
Kadınlar saçlarını nasıl tıraş ederler?	80
Tıraşı kişi bizzat kendisi mi yapmalıdır?	80
Saçı olmayanlar ne yapmalıdır?	80
Saçlar ne zaman tıraş edilmelidir?	81
Saçlar nerede tıraş edilmelidir?	81
İhsar (hacdan geri kalmak) ne demektir?	
Bu nasıl olur?.....	81
Hangi durumlarda haccın kazası gerekir?	83
TAVÂF.....	84
Tavaf nedir?	84
Tavaf çeşitleri nelerdir?	84
Veda tavafını yapmadan âdet görmeye başlayan kadınların ne yapması gerekir?	86
Tavafta kaç şavt yaptığını unutanın ne yapması gerekir?.....	86
Tavafın sahih (geçerli) olmasının şartları nelerdir?... 87	
Tavaf niyetinin belli bir zamanı var mıdır?.....	87
Tavaflar için belirlenen vakit ne zamandır?	87
Tavafın yeri neresidir?	88
Tavafın vâcipleri nelerdir?	88
Tavaf namazı kılmadan ikinci bir tavafa başlanabilir mi?	89
Tavafın vâciplerinden biri terk edilirse ne yapmak gerekir?	90

Tavaf esnasında abdest bozulur veya çok sıkışırsa ne yapılır?	90
Tavaf kerahet vaktinde biterse tavaf namazı kılınır mı?	90
Tavafın sünnetleri nelerdir?	90
Nafile tavafalarda remel ve ızdıba yapılır mı?	92
Tavaf nasıl yapılır?	92
Mekke’de bulunan süre içinde nafile tavaf yapmak mı, namaz kılmak mı daha faziletlidir?	95
Tavaf yaparken bir şey yiyip-içmek caiz midir?	96
Yürüyemeyecek derecede rahatsız olanlar nasıl tavaf yaparlar?	96
Tavafın sünnetleri terk edildiğinde ne yapılmalıdır?	96
Hacerü'l-Esved nasıl istilâm edilir?	96
Rükn-i Yemânî istilâm edilir mi?	97
Tavaf yaparken namaz kılanların önünden geçmenin bir mahzuru var mıdır?	97
Nafile bir tavafa başlayan kimse bu tavafı bitirmek mecburiyetinde midir?	98
SA'Y	99
Sa'y nedir?	99
Sa'yin geçerli olmasının farzları nelerdir?	99
Sa'ye Merve tepesinden başlanırsa ne yapmak gerekir?	99

Sa'y'in vâcipleri nelerdir?	100
Sa'y'in sünnetleri nelerdir?	100
Sa'y nasıl yapılır?	101
Sa'y tavaftan önce yapılabilir mi?	103
Sa'y esnasında kaç şavt yaptığında şüpheye düşen kimse ne yapmalıdır?.....	103
Sa'ydeki şavt sayısını akılda tutmak şart mıdır? Bir deftere yazılsa veya başka yolla sayı belirlense sahih olur mu?	103
VAKFE	105
Vakfe nedir?	105
Arafat vakfesinin geçerli olması için ne gibi şartlar vardır?.....	106
Vakfenin vâcipleri nelerdir?	106
Vakfenin sünnetleri nelerdir?	106
MÜZDELİFE VAKFESİ	108
Müzdelif vakfesi ne demektir?	108
Müzdelif vakfesinin geçerli olması için ne gibi şartlar vardır?.....	108
Müzdelif vakfesinin sünnetleri nelerdir?	109
ŞEYTAN TAŞLAMA (REMY-İ CİMAR)	110
Remy-i cimar ne demektir?	110
Şeytan taşlama işlemi yapılamazsa hac bozulur mu?	110

Mina'da taş atılacak kaç yer vardır?	110
Şeytan taşlama vazifesi ne zaman ve nasıl yapılır?	111
Şeytan taşlamak için kaç tane taş lazımdır?	111
Şeytan taşlamak için toplanacak taşlarda hangi hususlara dikkat edilmelidir?	112
Cemrelere taş atılırken nelere dikkat edilmelidir?... ..	113
Şeytan taşlamanın geçerli olması için gerekli şartlar nelerdir?	113
Şeytan taşlamanın sünnetleri nelerdir?	114
Şeytan taşlamanın mekruhları nelerdir?	116
Fazla taş atmanın bir mahzuru var mıdır?	116

HAC İLE İLGİLİ OLARAK İŞLENEN

SUÇLAR ve CEZALARI	117
Haccın bozulmasına sebep olan fiiller nelerdir?	117
"Dem" adı verilen küçükbaş hayvan kesilmesini gerektiren fiiller nelerdir?	118
Fitre miktarı sadaka vermeyi gerektiren suçlar nelerdir?	119
Fitre miktarı sadakadan az bir şey vermeyi gerektiren suçlar nelerdir?	120
İhramlı iken hayvan kesmek caiz midir?	120
İhramlı iken insanlara zarar veren hayvanların öldürülmesi caiz midir?	120

HEDY	121
Hedy ne demektir?	121
Hedy'in kısımları nelerdir?	121
Hedy ne zaman kesilir?	122
Hedy'in kesilme yeri neresidir?	122
Hedy kurbanının etinden yenebilir mi?	123
PEYGAMBER EFENDİMİZ'İN (S.A.S.)	
KABRİNİ ZİYARET	124
Efendimiz'in (s.a.s.) kabri ziyaret edilmese hac	
sahih olur mu?	124
Peygamberimiz'in kabrini niçin ziyaret ediyoruz? ..	124
Efendimiz'in kabrinin ziyaret edilme âdabı	
nasıldır?	125
HACDAN SONRA.....	127
Hacdan dönerken alışveriş yapmak yanlış mı?	127
Hacdan sonra işlenen günahlar haccı bozar mı? ...	127
Hacdan sonra namaz kılmayan ve tesettüre	
riayet etmeyenlerin haccı kabul olur mu?	128
Hacdan sonra teraziye el sürülmez, ticaret	
yapılmaz söylentilerinin bir aslı var mıdır?	128
UMRE	129
Umre ne demektir?	129
Umrenin hükmü nedir?	129
Umrenin belirli bir vakti var mıdır?	129

Umrenin farzları nelerdir?	130
Umrenin vâcipleri nelerdir?	130
Umre nasıl yapılır?	130
Umreye gidince sadece bir umre mi yapılır?	131
Umrenin hacdan farkı nedir?	131
Başkasının yerine umre yapılabilir mi?	132
İSTİFADE EDİLEN KAYNAKLAR.....	133
İNDEKS	134

GİRİŞ

Hac, Allah'ın yapmaya imkan bulanlardan, nasıl ve ne zaman yapılacağını da beyan ederek, edasını istediği meşakkatli ve mükâfatı çok olan bir ibadettir. Haccın zorluğu, bilemeyeceğimiz hikmetlerinin yanında, ömürde bir defa yapılması, farklı kültür ve hayat standartları olan milyonlarca insanın sınırlı bir alanda aynı anda yapmakla yükümlü olması gibi sebeplerden kaynaklanmaktadır. Bu sebeple, “Hacı sabır!” sözü, bütün Müslümanların anladığı son derece yerinde bir hatırlatmadır. Hac gerçekten sabır ve bilgi gerektirmektedir.

Yeryüzünde ilk mabed Kâbe'dir ve onu Hz. İbrahim (aleyhisselâm) oğlu Hz. İsmail (aleyhisselâm) ile kaybolan temelleri üzerine yeniden bina

etmiştir. Allah Teala Hz. İbrahim'in diliyle insanları, *"Bütün insanları hacca dâvet et ki gerek yaya, gerek uzak yollardan gelen yorgun argın develer üzerinde sana gelsinler. Gelsinler de bunun kendilerine sağlayacağı çeşitli faydaları görsünler ve Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği kurbanlık hayvanları, belirli günlerde Allah'ın adını anarak kurban etsinler. Siz de onların etinden hem kendiniz yiyin, hem de yoksula ve fakire yedin."* ifadesiyle Kâbe etrafında tavaf yapmaya çağırmıştır. Hz. İbrahim (aleyhisselâm) bu davetle beraber o topraklar için bereket duası yapmış ve bu dua makbul olmuştur.

Hicretin 9. yılında farz kılınan hac, makbul olursa -Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem) de beyan buyurduğu gibi- insanları günahlarından temizlemektedir. Hac çok teferruatlı ve gerçekten sabır gerektiren bir ibadettir. Bunun yanında günümüzde biraz da şartların zorlamasıyla tek başına hacca gitmek imkansız hale gelmiştir. Gitmek için bazı prosedürlerin tamamlanması gerekmekte ve ancak gruplar halinde hacca

gidilebilmektedir. Her gruba da hac ibadetini sağlıklı yapabilmek için rehberler verilmektedir. İhram yasakları, bölgenin sıcaklığı, aşırı kalabalıklar.. gibi hususlar, insana nefis terbiyesi, irade eğitimi ve davranışlarını disiplin altına alma mecburiyeti ve imkânı sağlamaktadır.

Haccın makbul olması için öncelikle samimi bir niyet gerekir. Ancak samimi niyet tek başına yeterli değildir. İbadetlerin, din tarafından belirlenen kural ve şekillerine de uymak gerekmektedir.

Bu çalışma, Hanefî mezhebi esas alınarak hazırlanmış, mezhepler arasındaki farklı görüşlere değinilmemiştir. Aslında hac gibi zor ve kısa zamanda yapılması gereken bir ibadette mezhepler arasındaki farklı uygulama ve anlayışlar tam bir kolaylık sağlamakta, geri dönüşü mümkün olmayan hususlarda, yapılan vazife-nin mezheplerin birinde geçerli olması insanı rahatlatmaktadır.

Kitapta umuma hitap etme anlayışı ile dilin oldukça sade ve anlaşılır olmasına çalışılmıştır. Bu sebeple hacca dair bütün kavramlar

kullanılmamış, ancak bir terim olan kavramların da bilinmesi gerektiğine binaen bazı kavramlar olduğu gibi kalmış, ihtiyaç doğduğunda ise manası verilmiştir.

Konuyla ilgili detaylı bilgi almak isteyenler İlmihal ve Fıkıh kitaplarını inceleyebilirler. Hac ve umre esnasında kafası karışan, yaptığı şeyin haccına mani olup olmadığını öğrenmek isteyen, hac ve umreyle alakalı yaptığı vazifelerin dinî hükmünün ne olduğunu öğrenmek isteyen kimseler için faydalı bir kitap olması dileğiyle...

HAC ÖNCESİ

İbadetlerle alakalı olarak çok sık duyduğumuz, farz, şart, rükün, vâcip ve sünnet kavramlarının mânâsı nedir?

Farz: Yapılması kat'î ve açık delillerle emredilen fiil ve ibadetlere farz denir. Namaz, oruç, hac.. gibi ibadetler farzdır.

Vâcip: Yapılmasının gerekliliğini ifade eden deliller farz kadar açık ve kuvvetli olmayan fiil ve ibadetlere vâcip denir. Vâciplerin yapılması zorunludur. Vâciplere amelî farz da denir.

Şart: Dinî hükümlerin dayandığı şeylere şart denir. Şart bulunmazsa hüküm de bulunmaz. Şartın olduğu her yerde hükmün bulunması gerekmez. Abdest namazın şartıdır; abdestsiz namaz olmaz. Abdest var diye de namaz kılınmış sayılmaz. İhrama girilmeden hac olmaz. Zira ihram haccın şartıdır.

Rükün: İbadetlerin içindeki aslî unsurlara rükün denir. Arafat vakfesi ve tavaf haccın rükünleridir. Rükünleri yerine getirilmeyen ibadetler geçerli değildir.

Hac ne demektir?

Hac, kelime olarak, “kastetme, yönelme, bir kimseyi ya da bir yeri çokça ziyaret etme” mânâsına gelir. Dinî bir terim olarak ise Hac, “imkanı olan Müslümanların, belirlenmiş bir zaman diliminde Kâbe, Arafat, Müzdelife ve Mina’da belli dinî görevleri şartlarına ve usulüne uygun olarak yapmak suretiyle eda ettikleri ibadet”e denir. İhram haccın şartı, vakfe ve tavaf ise onun rükünleridir.

Hac ne zaman farz kılınmıştır?

Hac, Hicret’in 9. yılında farz kılınmıştır. Haccın farz oluşu, Kur’ân, Sünnet ve İcmâ ile sâbittir.

Hac kimlere farzdır?

Akıllı ve büluğ çağına erişmiş, hür, bedenî ve malî imkânları yerinde olan bütün Müslümanlara hac farzdır.

Bedenî ve malî imkânların yerinde olması ne demektir?

Bedenî ve malî imkânların yerinde olması Âl-i İmran sûresinin 97. ayetindeki “istitaat – gücü yetme”ı ifade eder. Ayette,

فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

“Orada apaçık alâmetler ve deliller, İbrahim’in makamı vardır. Kim Beytullah’a girerse korkudan emin olur. Ziyarete gücü yeten herkese Beytullah’ı ziyaret etmek, Allah’ın onun üzerindeki hakkıdır. Nankörlük edip bu hakkı tanımayana Allah’ın hiçbir ihtiyacı yoktur, o bütün âlemlerden müstağnidir.” (Âl-i İmran, 3/97) buyruluyor. İstitaat; güç ve imkânı olmak, hacca gidecek kimsenin gidip dönünceye kadar kendisinin ve bakmakla yükümlü bulunduğu kimselerin geçimlerini sosyal seviyelerine uygun olarak sağlayacak mâli güce, hac için yeterli zamana ve mâli imkâna sahip olması mânâsına gelmektedir. Hanefî mezhebine göre

bu, bedenî ve malî imkanların yerinde olması ve yol emniyeti şeklinde anlaşılmıştır.

Namaz kılmayan kimse hacca gidebilir mi?

Hac ayrı, namaz ayrı bir ibadettir. Namazlarını aksatmadan kılıyor olmak haccın şartı değildir. Dolayısıyla namaz kılmayan kimseler hacca gidebilir. Namaz ve haccın sevapları ayrı olduğu gibi günah ve sorumlulukları da ayrıdır.

Hacdan döndükten sonra namaz kılmayan kimsenin haccı da geçerlidir. Geçersiz olması söz konusu değildir.

Hac ömürde bir defa mı farzdır?

Hac, imkanı olanlar için ömürde bir defa farzdır. Ancak imkanı fazla olanlar nafîle olarak da hacca gidebilirler. Hac için kota uygulandığından hac yerine umre tercih edilebilir.

Hac kendisine farz olan kimsenin hemen hacca gitmesi şart mıdır?

Genel kabule göre hac fevrî (vakti gelince hemen yapılmak üzere) farz bir ibadettir. Dolayısıyla hac farz olduğu zaman hemen gitmek gerekir.

Zira, ecel gizli olduğundan insanın ahirete üzerinde hac borcu olduğu halde gitmesi gibi bir durum söz konusu olabilir. Hac farz olduğu halde değişik sebeplerle gitmeyi geciktirmek doğru değildir. Kendisi daha sonra gidemeyecek kadar hasta veya başka geçerli mazereti olan kimseler yerlerine birini göndermeli, hayatlarında göndermezlerse bunu vasiyet etmelidirler.

Hacca kaç yaşında gidilmelidir?

Hacca gitmek için bir yaş yoktur. İnsanın, haccın bütün vazifelerini kendisinin yapabileceği, ibadetini yaparken kimseye yük olmayacağı bir dönemde hacca gitmesi tavsiye edilir. Zira, imkan doğduğu sene hac kişiye farz olur; hemen gidilmesi gerekir. Hacdan döndükten sonra tekrar dünyaya ve günahlara dalmayalım düşüncesiyle haccı geciktirmek doğru değildir.

Değişik sebeplerle hapse düşmüş veya yurt dışına çıkma yaşağı konmuş kimselere hac farz mıdır?

Bu durumda olan kimse şayet maddi imkanlara hapisten sonra kavuşmuş ise hacca gitmekle yükümlü değildir. Ancak hac kendisine

farz olduğu zaman hacca gitmeyen, sonra da bu tür kısıtlanmalara maruz kalan kimselere hac farzdır. Bu kimselerin, hapisten çıktıktan veya yurt dışına çıkış yasakları bittikten sonra hac yapmaları gerekir. Ancak hapisten çıkmaları mümkün olmayan veya ömür boyu yasaklı olan kimselerin yerlerine vekaleten birini gönderip bedel haccı yaptırmaları lâzımdır.

Maddî imkanları yerinde olduğu halde kimler hacca gitmeyebilir?

Hac bedenen yapılan bir ibadettir. Bu ibadeti yapamayacak kadar hasta, kötürüm, felçli, bedensel engelli, kendi başına herhangi bir vasiyata binemeyecek kadar yaşlı kimselerin, bu durumlarından sonra elde ettikleri maddi imkanlar yerinde olsa bile hacca gitmeleri farz değildir.

İmkânları olduğu halde hac mevsiminden önce ölen kimse haccı vasiyet etmekle yükümlü müdür?

Hac vaktine yetişemeyen kimse hac yapmakla yükümlü değildir. Aynı şekilde zengin olduktan sonra hac vaktine kadar fakir düşen kimseye de hac farz olmaz.

Zengin olduğu ve vaktine yetiştiği halde hacca gitmeyen kimse sonra fakir olsa zamanında hacca gitmediği için günahkar olur. İmkan elde ettikten sonraki sene hacca gitmeyen kimse yerine birini göndermeyi vasiyet etmelidir.

Kimler kendi yerine vekil gönderebilir?

Sağlık durumu yerinde olan vekil/bedel haccı yaptırılmaz. Hac ibadeti ile yükümlü olan kimse üzerine hac farz olduğu sene haccını yapmaz, daha sonra da ömrünün sonuna kadar hacca gitmesine mâni olacak bir durum ortaya çıkarsa yerine vekil/bedel göndermeli ve vefat etmeden önce, bıraktığı maldan kendisi adına hacca vekil gönderilmesini vasiyet etmelidir.

Kocası fakir olan bir kadın, kendi parası ile hacca gidebilir mi?

Kocası fakir olan kadının, kendi servetiyle haccetme imkanı varsa ve haccın diğer şartlarını da taşıyorsa, kocası veya bir mahremi ile hacca gitmesi gerekir. şayet kocası veya mahremlerinden biri, imkansızlık sebebiyle hacca gidemiyorlarsa ve bu kadın onlardan birinin masrafını

da karşılayabilecek imkana sahipse, haccetmesi gerekir. Buna gücü yetmezse, yerine bedel gönderir.

Şafiî âlimleri, bir kadının güvenilir birkaç kadınla birleşerek farz olan haccını yapmasını, mahremsiz bile olsa, caiz görmüşlerdir.

Zengin bir kadın eşi veya bir mahremi olmadığı için hacca gidmeden ölse hac ibadetinden sorumlu mudur?

Sağlık ve servet yönünden haccetme imkânına sahip olan bir kadın, eşi veya mahremi olmadığı için hacca kendisi gidemez ise de, hac farzasını eda etmiş sayılması için, yerine bedel göndermesi gerekir. Bunu da yerine getirmemişse vefatından önce yerine vekaleten haccetmek üzere bedel gönderilmesini vasiyet etmesi gerekir. Aksi takdirde üzerinden sorumluluk kalkmaz.

Haccın şartları nelerdir?

Haccın,

1. Farz olmasının şartları
2. Farz olduktan sonra bu haccı eda edebilmek için gerekli şartlar

3. Yapılan haccın sahih olması için gerekli şartlar olmak üzere üç temel şart grubu vardır. Bunlar yeri gelince açıklanacaktır.

Bir kimseye Haccın farz olması için hangi şartları taşıması gerekir?

1. Müslüman olması.

2. Âkıl ve bâliğ olması.

3. Hür olması.

4. Yol masraflarını karşılayacak ve hacca gidip gelinceye kadar başkalarına muhtaç olmayacak şekilde bakmakla yükümlü olduklarının ve kendisinin geçimini temin edecek maddî imkâna sahip olması.

5. Haccın farz olduğunu bilmesi gerekir.

Bekâr çocuğu bulunan kişiye hac farz mıdır?

Sağlık ve servet yönünden haccetme imkânına sahip, hür, akıllı ve büluğ çağına erişmiş Müslümanların, ömürlerinde bir defa haccetmeleri farzdır. Bu şartları taşıyan kişinin, imkân elde edince, geciktirmeden bu farzı yerine getirmesi gerekir. Bu itibarla, evlenme çağında

bekar çocuğu bulunan kimselerin, haccın şartlarını taşıyorlarsa, hacca gitmeleri farzdır. Hacca gitmeyip de, hac parasını çocuklarını evlendirmek için kullanırlarsa, hac yükümlülüğü üzerlerinden kalkmaz.

Çocukluğunda anne-babası tarafından hacca götürölen çocuk, büyüyünce hac yapmakla yükümlü müdür?

Haccın şartlarından biri de âkıl ve bâliğ olmaktadır. Binaenaleyh küçüklüklerinde hacca giden kimseler büyüyünce şartlarını taşırlarsa hac yapmakla yükümlüdürler. Küçüklerin yaptığı haccın sevabı anne-babaya veya kendilerine hac yaptıran kimselere râcidir.

Kredi kartına taksitle veya borçlanarak hacca gitmek doğru mudur? Yapılan böyle bir hac geçerli midir?

Servet yönünden haccetme imkanına sahip olmayan kişilerin borçlanarak hacca gitmeleri gerekmez; ancak, borçlanarak hacca gitmeleri halinde, hac ibadeti geçerli olur. İmkânı yerinde olduğu halde, hac döneminde nakit parası

olmayan kimselerin kredi kartıyla veya borç alarak hacca gitmeleri, hac vazifesini bir an önce yapmak ve mükellefiyeti yerine getirmek için yerinde bir davranış olur.

Bankadan kredi çekerek hacca gidilebilir mi?

Bankadan faizli kredi çekmek caiz değildir. Bu bakımdan böyle bir para ile hacca gitmek doğru değildir. Bunda, haram parayla hacca gitmenin hükümleri geçerlidir.

Haram parayla veya gayr-i meşru yolla elde edilen kazançla yapılan hac geçerli midir?

İslâm dini meşrû işlerle uğraşmayı ve geçimin helâl yollardan elde etmelerini emreder. Gayr-i meşru yolla bir kazanç elde edilmiş ve bu kazancın sahibi belli ise, bunun sahibine iade edilmesi; belli değil ise, karşılığında sevap beklenmeksizin yoksullara veya hayır kurumlarına verilerek elden çıkarılması gerekir.

Bu itibarla, gayr-i meşru yolla elde edilen para ile hac yapmak uygun değildir. Aslolan, ibadetlerin helal parayla yapılmasıdır. Bununla birlikte haram parayla hacca giden kişinin haccı sahih

olup, üzerinden hac yükümlülüğü kalkmış olur. Sevabı ve fazileti haram para sebebiyle azalsa bile bu kimsenin tekrar hacca gitmesine gerek yoktur. Ancak, gayr-i meşru kazancın sorumluluğundan kurtulmak için, bu malı yoksullara veya hayır kurumlarına vererek elden çıkarması ve bir daha işlememek üzere tövbe etmesi gerekir.

Anne-babası razı olmayan kişinin hacı geçerli midir?

Hac, şartlarını taşıyan kimseye farz-ı ayn olduğundan dolayı ebeveynin rızaları şart değildir. Ancak anne-baba, hacca gitmeyi düşünen kimsenin bakımına muhtaç durumda iseler ve kendilerine bakacak kimse de yoksa o kişinin hacca gitmesi mekruh olur.

Haccın hükümlerinde kadınların erkeklerden ayrıldıkları hususlar nelerdir?

1. Kadınlar ihramlı iken her türlü giysiyi kullanabilirler. Başlarını örterler, ancak yüzlerini örtmezler.

2. Telbiye, tekbir ve duada seslerini yükseltmezler.

3. Tavafta "ıztıba" ve "remel", sa'ıde ise "hervele" yapmazlar.

4. İhramdan çıkmak için saçlarını dipten kazıtmazlar. Bunun yerine sadece saçlarının uçlarından keserler.

5. Ziyaret tavafından sonra âdet görse veya loğusa hali zuhur etse ve bu halde iken Mekke'den ayrılırsalar kendilerinden veda tavafı düşer ve herhangi bir ceza terettüp etmez.

6. Âdet gören kadınlar, tavaf haricinde hac-cın bütün vazifelerini bu halleriyle yapabilirler. Hayız ve nifas hallerinden dolayı farz olan ziyaret tavafını bayramın ilk üç gününden sonra yaparlarsa ceza gerekmez.

Hac kendisine farz olan kimsenin hacca gidebilmesi için hangi şartlar (eda şartları) gereklidir?

Kendisine hac farz olan bir kimse de, bu vazifeyi yerine getirebilmesi, haccı edâ edebilmesi için şu şartların da bulunması gerekmektedir:

1- Sıhhat: Fiilen haccetmeye engel hastalık ve sakatlıklar genel olarak; körlük, kötürümlük, felç, iki ayağı kesik olmak, hac yolculuğuna

dayanamayacak derecede hasta veya yaşlı olmak gibi durumlardır. Bu kimseler hacca gitmekle yükümlü olmadıkları gibi, yerlerine vekaleten birini göndermeleri de gerekmez. Ancak vücudu sağlam, sıhhati yerinde iken kendisine hac farz olup da haccetmeyen, sonra da bu şekilde hacca mâni bir hastalığa yakalanan kimseye ise hac farz olmaktan düşmez. Çünkü hac kendisine sağlığı yerinde iken farz olmuş, o ise gitmeyip haccı tehir etmiştir. Bu kimseler yerlerine bir vekil göndermelidirler.

2- Yol emniyeti: İster kara, ister deniz, isterse hava olsun, yolda selâmet ve emniyet bulunduğu takdirde haccın edâsı farz olur. Yolda savaş veya terör gibi bir sebeple emniyet olmadığı takdirde ise haccın edâsı farz olmaktan çıkar.

Kadınların hacca gitmesi için bahsedilen şartlar yeterli midir?

Kadınların hacca gitmesinde hacca doğrudan alakası olmayan başka bir durum ortaya çıkar. Bu da seferîliktir. Genel görüşe göre, 90 km'den daha uzak bir yere gitmekle ilgili

seferîlik hükümlerinin uygulanacağı bir mesafeden hacca gidecek kadınların, yalnız başlarına hacca gitmeleri caiz görülmemiştir.

Şafîî mezhebinde hac için sefer mesafesinden ziyade yol güvenliği ve kadınların emniyeti esas alınmış, kadının yanında kocası veya mahremi şart koşulmamış en az üç kadın olmak üzere bir grup oluşturmaları, hatta kendini güvenlik içinde hissediyorsa bir kadının tek başına da hacca gidebilmesine cevaz verilmiştir.

Kadınların aynı zamanda iddet hâlinde olmamaları gerekir. Boşanmış veya kocası vefat etmiş kadınlar, iddet hâli içine girmiş olurlar. İddet müddeti, kocanın vefatı dolayısıyla 4 ay 10 gün, boşanmalarda ise üç aylık bir zamandır. İddet hâlinde bulunan kadınlar evlenemeyecekleri gibi, hacca da gidemezler.

Yanında mahremi olmadan hacca giden kadının hacı geçerli olur mu?

Sefer mesafesi (90 km.) uzaklıktan hacca gidecek bir kadının, yanında kocası veya bir mahremi olmaksızın hac yapması mekruhtur. Bununla

birlikte yalnız olarak hac yapan bir kadının haccı sahihtir, hac yükümlülüğünden kurtulur.

Kadın kocasından izinsiz hacca gidebilir mi?

Hac Allah hakkıdır. Allah hakkı ise kul hakkından önce gelir. Binaenaleyh farz olan ibadetlerde kocanın izni şart değildir. Bundan dolayı kendisine hac farz olan bir kadın yanına bir mahremi olarak kocası izin vermese bile hacca gidebilir. Erkeklerin de, şartlarını taşıyan eşlerinin hacca gitmesine engel olmamaları gerekir.

Bir kadın mahrem olarak kimlerle hacca gidebilir?

Kadının mahremi, nikâhı kendisine ebedî olarak haram olan yakın akrabalarıdır. Bunlar da babası, dedesi, oğlu, torunu, kardeşi, amcası, dayısı, kardeşlerinin çocukları, damadı, kayın pederi, sütoğlu gibi akrabalarıdır.

Mahremde ne gibi şartlar aranır?

Kadınla beraber hacca gidecek olan mahremin Müslüman, akıllı, ergin ve güvenilir bir kişi olması şarttır. Özellikle fitnenin yaygın olduğu

zamanlarda kadınla beraber hacca gidecek olan mahremin güvenilir ve iffetli bir kişi olması daha bir önem arz eder.

Mahremin masrafları kime aittir?

Kadınla beraber haccedecek olan mahremin azık ve yolculuk masrafları kadına aittir. Dolayısıyla kadına haccin edasının vâcip olması için yanında gidecek olan mahreminin de masraflarını karşılayabilecek kadar zengin olması gerekir.

Hac yapacak kimselerde ne gibi şartlar aranır?

Hac, yapacak kimsenin,

a) *Sağlıklı olması*: Kişi hac yapmakla mükellef olmadan önce, kötürümlük, körlük, felç, ayaklarının kesik olması, hac yolculuğuna dayanamayacak kadar yaşlı ve hasta olmak gibi sağlık problemleri yaşıyorsa bu kimse hac yapmakla yükümlü değildir. Ancak sağlıklıyken kendisine hac farz olduktan sonra bu duruma düşenler daha sonra iyileşeceğini ümit ediyorsa bekler ve iyileştikten sonra haccını bizzat kendisi yapar. İyileşmesi mümkün görünmüyorsa

yerine vekaleten birini gönderir veya bunu vasiyet eder.

b) *Yolun güvenli olması*: Yaygın bulaşıcı bir hastalığın olması, hacca mani olacak savaşın bulunması, yolda eşkıya baskını gibi durumlar yolun güvenliğine mâni unsurlardır.

c) *Hac yolculuğuna mâni ârizi bir durum olmaması*: Tutukluluk veya yurt dışına çıkma yasağı gibi yolculuğa çıkmayı engelleyen arızî bir engelin hac mevsimine denk gelmemesi.. gibi şartları taşınması gerekir. Hac kotasından kaynaklanan günümüzdeki kura da bir engel sayılabilir. Tabii insan bu engelleri hacca gitmemek için kendisi icat etmemelidir.

d) *Kadınların iddet bekliyor olmaması*.

e) *Kadınların yanlarında mahreminin olması*: Sefer mesafesi bir yerden hacca gidecek kadınların yanlarında bir mahreminin bulunması şarttır.

Yapılan bir haccın sahih, yani geçerli olması için gereken şartlar nelerdir?

Haccın geçerli olabilmesi için üç şart vardır:

a- Hac niyetiyle ihrama girmek.

b- Hususî vakit. Arefe günü ile Kurban bayramı günleridir.

c- Hususî mekândır. Hac için hususi mekan, Kâbe ve civarındaki Arafat, Müzdelife ve Mina gibi yerlerdir.

Şartlarını taşıdığı halde hacca gitmemiş/gidememiş insanların ne yapması gerekir?

Eda şartlarını taşıyan kimselerin bizzat hac yapmaları gerekmektedir. Bu şartlardan herhangi birinin gerçekleşmemesi durumunda yerlerine bir vekil göndermeleri veya bunu vasiyet etmeleri gerekir. Hac farz olan kişinin, yerine vekil (bedel) gönderebilmesi için, haccı bizzat edâ etmekten âciz olması gerekir; aksi takdirde, kendi yerine başkasını hacca göndermesi câiz değildir. Bu şekilde yapılan hacca bedel haccı denir.

Bedel haccı yaptıracak kimsede hangi şartlar aranır?

1- Vekil gönderen kimseye hac, önceden sıhhatli iken farz olmalıdır.

2- Hacca kendisi gidemeyecek kadar daimî

bir özü bulunması. Âmâ, kötürüm, pîr-i fânî olmak gibi.

3- Mükellefin, vekilden “benim yerime hacet” şeklinde bizzat talepte bulunması.

4- Bedel yaptıracak kimsenin vekili, hacca kendi ikamet ettiği memleketten göndermesi.

Vekilde aranan şartlar nelerdir?

1- Vekâlete ehil olmalıdır. Yani bütün hac fiillerini îfaya muktedir âkil ve bâliğ bir Müslüman olmalıdır.

2- Vekil aslın namına hareket etmelidir. Asıl nasıl hacetmesini istemişse, o şekilde hareket etmelidir.

3- Vekil, aslın yerine niyet etmelidir.

4- Vekil, aslın yerine bizzat hacetmelidir. Vekilin kendine başka birini vekil tayin etmesi câiz olmaz.

5- Vekil, sadece bir kişi için ihrama girmelidir.

6- Vekil, hacı bozan davranışlarda bulunmamalıdır. Aksi takdirde yaptığı masrafları kendisini hacca gönderen kimseye iade etmek zordur.

7- Nafaka ve yol masrafları haricinde vekilin haccetmesine karşılık hiçbir ücret talep etmemesi de lâzımdır.

8- Hacca hiç gitmemiş fakir bir kimsenin bedel olarak hacca gitmesi câizdir. Vekilin daha önce haccını yapmış birisi olması şart değildir.

Vekilin işlediği hac suçlarının (cinayet) cezasını kim öder?

Vekil kimse, hacda işlediği hac suçlarının (cinayet) cezasını kendi parasından öder.

Hacca gitmek yerine çevremizdeki gerçekten ihtiyaç sahibi fakirlere sadaka verilebilir mi?

Fakirlere sadaka ve diğer yardımlarla, hac farklı ibadetlerdir. Kişi kendisine farz olan hac ibadetini yerine getirmekle yükümlüdür; hac yerine fakirlere sadaka vermekle hac sorumluluğu ortadan kalkmaz.

Fakirken bir şekilde hacca giden kimse daha sonra zengin olursa tekrar gitmesi gerekir mi?

Hac, ömürde bir defa yapmakla mükellef olunan bir ibadettir. Hac niyetiyle, görevli olarak

veya başka bir yolla gidilmiş olursa bile hac yapılmış, hac yükümlülüğü ortadan kalkmış olur. Daha sonra zengin olan kimse, önceden haccını yapmışsa tekrar hacca gitmesi gerekmez.

Doktor, kasap gibi görevli olarak hacca gidenin haccı kabul olmaz mı?

Haccın farzları vardır. Bu farzları yerine getiren kimse haccını yapmış olur. Bu farzları yerine getiren kimse, kasap, doktor, şoför hemşire.. gibi görevli olarak gitmiş olsa da haccını yapmış olur.

Burada dikkat edilecek husus, kişinin hangi görevle hacca gittiyse onu eksik bırakmamasıdır. Yoksa başka haklar ortaya çıkar. Bunun yanında bir insan haksız yere bile hacca gitse hac vazifesini yapmış, hac sorumluluğundan kurtulmuş olur, haksız fiilinden dolayı ayrıca sorumlu olur.

Hanımlar, ibadetlerine engel olan mazeretlerini geciktirmek için ilaç kullanabilirler mi?

İlaç alma konusunda dinî açıdan mahzur söz konusu olmaz. Tıbben bir mahzuru varsa,

bu doktorlara sorulmalıdır. Bir doktordan bilgi alınarak bu tür ilaçların kullanılmasında bir beis yoktur. Tavaflarını rahat yapmak isteyen hanımlar âdet geciktirici ilaçları doktor kontrolünde kullanabilirler. Bu konuda kadınlar kendi durumlarını daha iyi bilirler. Başka yan tesirleri olacaksa, ilaç kullanmadan, âdet süresi bittikten sonra tavaf yapmaları daha iyi olacaktır. Zaten bu durumda olanlar tavaf dışında bütün hac vazifelerini yapabilmektedirler.

Kâbe'yi görene hac farz olur mu?

Haccın farz olmasının şartları vardır. Bunlar arasında Kâbe'yi görmek yoktur. Binaenaleyh kişinin, sadece Kâbe'yi görmesi veya umre yapmasıyla üzerine hac farz olmaz.

Hacda kurban kesmeyip, memleketimizde kessek ve etini de fakirlere dağıtmış olsak daha mı isabetli davranmış oluruz.

Hacda kesilen kurban ayrı, kurban bayramına kavuşmanın bir nevi şükrü olarak kesilen kurban ayrıdır. Hac ve umre sırasında Harem bölgesine hediye olmak üzere kesilen kurbana

'hedy' denir. Hedy, haccın -ifrad haccı dışında- vâcibidir ve harem bölgesinde kesilmesi gerekir. Başka yerde kesilmesi caiz değildir.

Umre yapana hac farz olur mu?

Maddî durumu haccetmeye müsait olmayan kimse, birine vekil olarak hacca gitmişse yahut daha uygun olduğu için umre yapmışsa bu kimsenin hacla mükellefiyeti söz konusu değildir. Mükellefiyet için şartlar bellidir.

Hacca giden kimse, hanımını da götürmeye mecbur mudur?

Hac, mali ve bedeni yönü olan bir ibadettir. Bu iki yönüyle imkanların yerinde olması gerekir. Böyle bir imkâna sahip olmayan hanıma hac farz olmaz. Bir yakını da kendisini hacca götürmeye mecbur tutulamaz. Bununla beraber imkânı olan kimsenin, kendisine hac farz olmayan hanımını da yanına alıp götürmesi elbette mecbur olmadığı bir fedakarlık ve fazilet ifadesi olur.

HAC ESNASINDA

Kâbe ve Mescid-i Nebevi'deki imamların gerek hareketleri gerekse Vehhabi oldukları bilgisi insanların kafasını karıştırıyor. Kâbe'de imamlar hakkındaki bu iddialar yüzünden imama uymamak doğru mudur?

İmamlık yapma şartlarını taşıyanların arkasında namaz kılmak caiz ve sahihtir. Söz konusu yerlerdeki kişilerin bu konuda bir eksikliğini bilmiyoruz. Kaldı ki, Vehhabilik bir din veya bir mezhep değildir. Vehhabi olduğunu söyleyen imamların arkasında namaz kılmanın bir sakıncası yoktur. Kaldı ki, fâsık kimselerin arkasında kılınan namazların bile sahih olduğu kitaplarımızda yazılmıştır. Yapılacak böyle bir hareket fitneye sebebiyet verecektir ki, bu da büyük bir cürümdür.

Haccın geçerli olmasının farzları nelerdir?

Şartlarını taşıyan kimselerin yaptıkları haccın

sahih olması için, ihrama girmeleri, haccı belirlenen vaktinde yapmaları ve hac vazifelerini belirlenen yerlerinde yapmaları farzdır. İhram haccın şartı, hac vazifelerini belirlenen vakit ve yerlerde yapmak da haccın rüknüdür.

Hac için belirlenen vakit, yani hac ayları ne zamandır?

Hac ayları, Şevval, Zilkade ve Zilhicce ayının ilk on günüdür.

Haccın rükünleri nelerdir?

Haccın iki rüknü vardır:

1- Arafatta vakfe ki, bu da bir müddet beklemektir.

2- Ziyaret tavafı yapmak.

Bunlardan biri yapılmazsa hac bozular.

Haccın vâcipleri nelerdir?

1. İhrama mîkatları geçmeden girmek vâciptir. Hacca niyet edip ihrama girmek farz ise de, bunun mikatlarda yapılması vâciptir. Mîkatlarda ihrama girilmezse vâcip terk edilmiş olacağından kurban kesmek gerekir. Veya geri

dönülüp mîkatta ihrama girmek gerekir, bu yapılırsa kurban gerekmez.

2. Arefe günü gündüz Arafat'a çıkanlar için güneş batıncaya kadar Arafat'ta beklemek. Vakfe farz, öğleden akşama kadar Arafat'ta beklemek vâciptir. Güneş battıktan sonra Arafat'a gelenler vakfelerini yapmış sayılırlar.

3. Müzdelife'de vakfe yapmak. Bu vakfenin vakti, kurban bayramının birinci günü fecrin doğuşundan itibaren gün ağarıncaya kadar geçen süredir. Bu süre içinde az bir vakit dahi olsa Müzdelife'de bulunulursa vâcip yerine gelmiş olur.

4. Mina'da şeytan taşlamak.

5. Kıran ve Temettû haccı yapanlar için, Harem bölgesinde kurban kesmek.

6. Safâ ile Merve arasında sa'y yapmak.

7. Baş tıraş etmek veyahut saçları kısaltmak.

8. Veda (Sader) tavafını yapmak.

Haccın sünnetleri nelerdir?

Haccın başlıca sünnetleri şunlardır:

1. Kudüm tavâfı yapmak.

2. Farz ve vâcip tavaflar dışında çokça tavaf yapmak.

3. Zilhicce'nin 8. günü Mina'ya çıkıp orada gecelelemek.

4. Arefe gecesi Mina'da geceleyip güneş doğduktan sonra Arafat'a çıkmak.

5. Müzdelife'den Mina'ya güneş doğmadan önce dönmek.

6. Kurban bayramının gecelerini Mina'da geçirmek.

7. Müzdelife'de gecelelemek.

8. Arafat'ta huzur ve huşu' içinde Allah'a dua edip yalvarmak.

Ayrıca her vazifenin kendi içinde sünnetleri vardır.

Haccın âdâbı nelerdir?

Haccın bazı temel edepleri şunlardır:

1. Hacı adayının borçlarını hacca gitmeden önce demesi.

2. Tecrübeli ve bilgili kimselerle konuşup onlardan bilgi almak. Haccın fiil ve hareketlerini güzelce öğrenmek.

3. Dargın olunan kimselerle barışıp helâlleşmek.

4. İbadetlerdeki noksanları tamamlayıp gidermek. Kaza namazları ve kaza oruçları varsa onları yerine getirmek.

5. Günahlardan samimî ve hâlis bir niyetle tövbe etmek.

6. İyi bir arkadaş edinmek.

7. Akraba ve dostlarla vedalaşmak ve dualarını istemek.

8. Evden çıkarken Besmele çekip Âyetü'l-Kürsî'yi, İhlâs ve Muavvizeteyn sûrelerini okumak.

9. Elde emanetler varsa bunları sâhiplerine iade etmek.

10. Fakirlere bol bol sadaka dağıtmak.

11. Daima abdestli bulunmaya gayret etmek.

Hac sırasında âdet dönemi başlayan kadınlar ne yapmalı?

Kadınlar bu dönemde iken ihrama niyet edebilir, Arafat'ta vakfeye durabilir, şeytan taşılayabilir. Tavaf dışında haccın bütün vazifelerini

yapabilirler. Âdet günleri ziyaret tavafına denk gelen hanımlar, farz olan ziyaret tavafını daha sonra yaparlar. Şayet kadın âdetli iken ziyaret tavafını yapmış olursa ceza olarak bir kurban keser, yine ibadetini tamamlamış olur.

Hacerü'l-Esved'i öpmek için izdihama sebep olmak caiz mi?

Tavâf esnasında izdiham yoksa ve kimse rahatsız edilmeyecekse Hacerü'l-Esved'i öpmek sünnettir. Peygamber Efendimiz, Hazreti Ömer'e hitaben şöyle buyurmuştur:

– Ey Ömer, Hacerü'l-Esved'i öpmek için kalabalığa girme. Zira sen kuvvetlisin, yanındaki zayıflara eziyet verebilirsin! Allah Resûlü'nün Hz. Ömer'e söyledikleri o dönem için bugünkü kadar kalabalık olmayan hacdan ziyade günümüze bakıyor gibi. Yanındakileri itip kakarak eziyet verme pahasına Hacerü'l-Esved'i öpme Efendimiz'in tavsiye etmediği bir husustur. İnsanlara eziyet etmek haram; Hacerü'l-Esved'i öpmek sünnettir. İkisi arasında mukayese yapmak ise herkesin normalde yapabileceği bir şeydir.

Kurban kesmeden yapılan bir hac şekli var mıdır?

Kıran ve temettû haccı yapanların kurban kesmeleri (hedy) vâciptir. İfrad haccı yapanlar, şayet Hac ve umrenin vâciplerinin terki, vaktinde yapılmaması ve ihram yasaklarının ihlâlinden dolayı kesilmesi vâcip olan ceza kurbanları yoksa kurban kesmekle yükümlü değildir.

Kurban kesilmesi vacip olan bir haccı yapan kimsenin, kurban kesmeye imkanı yetmezse ne yapmalıdır?

Temettû ve kıran haccı yapan kimseler, maddi imkânlarının yetersizliği gibi çeşitli sebeplerden dolayı kesmeleri vacip olan kurbanı kesemezlerse, üç gün hacda, yedi gün de hacdan memleketine döndükten sonra olmak üzere on gün oruç tutarlar.

Kurban kesilemeyeceği düşünülerek hacda üç gün oruç tuttuktan sonra, kurban kesme günlerinde ve henüz tıraş olmadan önce kurban kesmek mümkün olursa, tutulan oruç kurbanı

bedel olamayacağı için, kurban kesmek gerekir. Şayet kurban kesilebilecek günlerden sonra bu imkân elde edilirse, tekrar kurban kesilmesi gerekmez.

Hacda tutulması gereken üç gün oruç hangi günlerde tutulur?

Hacda tutulan üç gün orucun, hac ayları içinde, ihrama girdikten sonra ve kurban bayramından önce tutulmuş olması gerekir.

Kurban kesemeyen hacıların tuttıkları oruç art arda mı olmalıdır?

Gerek hac yaparken tutulan üç gün, gerekse hacdan sonra tutulması gereken yedi gün oruç art arda tutulmasa da caiz olur. Ancak bu oruçların ara vermeden tutulması daha faziletlidir.

Hükmüne göre hac şekilleri nelerdir?

1- **Farz Hac**: Hac için gerekli şartları taşıyan her Müslüman'ın ömründe bir defa hac vazifesini yerine getirmesi farzdır.

2- **Vâcib Hac**: Allah rızası için hac yapmayı adayan kişinin haccetmesi vâciptir. Aynı şekilde

nafile bir haccın yarıda kesilmesiyle onun kazası vâcip olur.

3- **Nafile Hac:** Farz veya vâcibin dışında yapılacak haclar nafile olur. Hac ile mükellef olmayan çocukların yaptıkları haclar da nafiledir.

4- **Mekruh Hac:** Şu durumlarda eda edilen hac geçerli olup kişiden hac yükümlülüğünü düşürmekle beraber mekruh olur:

√ Bir kişinin elindeki parasıyla vadesi gelmiş borçlarını ödemeyip hacca gitmesi,

√ Farz olduğu halde kendi haccını yapmamış bir kimsenin başkası adına vekâleten hacca gitmesi,

√ Hac yapmak isteyen kişinin bakımına muhtaç olan anne-baba gibi yakın akrabaları bulunmasına rağmen onları yüzüstü bırakıp hacca gitmesi.

5- **Haram Hac:** Haram parayla yapılan hac haramdır. Böyle bir hac, dünyevî hüküm olarak kişiden hac mükellefiyetini düşürür. Ancak haram para kazanmanın ve bunu kullanmanın sorumluluğu ortadan kalkmaz.

Yapılış şekline göre kaç çeşit hac vardır?

Yapılış şekline göre üç çeşit hac vardır:

- 1- Hacc-ı ifrad,
- 2- Hacc-ı kıran,
- 3- Hacc-ı temettû.

Hacc-ı ifrad nedir?

İfrad haccı sadece hac yapmak için ihrama girilerek yapılan haccdır. Bu çeşit haccı yapanlar hac aylarında umre yapmazlar.

Hacc-ı kıran nedir?

İhramdan çıkmadan hac ve umrenin birlikte aynı ihram ile yapıldığı haccdır. Umre tavafı yapıldıktan sonra ihramdan çıkılmaz. İhramdan usulüne göre diğer hac vazifeleri yapıp kurban kesildikten sonra çıkılır.

Hacc-ı temettû nedir?

Aynı hac döneminde hem umre hem de haccın ayrı ayrı niyetlerle ifa edildiği haccdır. Umre tavafı ve sa'yi yapıldıktan sonra tıraş olup ihramdan çıkılır. Hac için tekrar ihrama girilir.

Herkes temettû ve kıran haccı yapabilir mi?

Temettû ve kıran haccını hac dönemine mîkat sınırları içinde girenler yapamazlar. Yani Mekkeliler ve daha önce Mekke'ye gidip hac dönemine kadar Mekke ve harem bölgesinde kalanlar ancak ifrad haccı yapabilirler. Bu kişiler aynı hac döneminde umre yapamazlar. Şayet yaparlarsa ceza olarak kurban kesmeleri gerekir.

En faziletli hac hangisidir?

Ameller niyetlere göredir. Niyetinde samimi olunan, ihlas ve huşu ile yapılan ameller Allah nezdinde faziletlidir. Bununla beraber ibadetlerin yapılmasında karşılaşılan zorluklar da ibadetin faziletini artırır. Niyet ve samimiyet esas olmakla beraber hac çeşitlerinde fazilet sıralaması şöyle yapılabilir: Kıran, temettû ve ifrad hacları...

Temettû haccı nasıl yapılır?

Her şeyden önce hac esnasında lazım olacak eşyalar hazırlanır. Zaten hacca götürülen şirketler ve Diyanet İşleri Başkanlığı hac görevlileri bu

konuda bilgi vermektedirler. Hava yoluyla ve önce Mekke'ye (Cidde üzerinden) gidiliyorsa, Mîkat sınırları uçakta geçileceği için bu sınırlara gelmeden ihram giyilmiş olmalıdır. Bunun için de en uygunu, uçağa binmeden önce havaalanında hazırlanmak ve birinci rekâtında Fâtîha'dan sonra Kâfirun ve ikinci rekâtında İh-las sûrelerinin okunduğu iki rekâtlık ihram namazı kılıp ihramlı bir şekilde uçağa binmektir. Medine'ye önce gidiliyorsa, ihrama girilmez.

Kâbe'ye varıncaya kadar her fırsatta yüksek sesle telbiye, tekbir, tehlîl ve salavât getirerek yolculuğa devam edilir. Kadınlar bunları yüksek sesle söylemezler.

Mekke'ye yaklaşır Harem bölgesine girince, *“Allah'ım! Burası senin haremindir, emin kıldığın yerdir. Beni cehenneme girmekten koru. Kullarını dirilttiğin gün beni azabından güvende kıl, beni dostlarından ve itaatkâr olanlardan eyle”* diye dua edilir.

Mekke'de kalınacak yere yerleşilir, biraz dindikten sonra mümkünse gusûl abdesti, mümkün değilse abdest alınır, daha sonra Mescid-i

Haram'a gidilir. Tekbir, tehlil ve salavat-ı şerife okunarak yola devam edilir.

"Allah'ım! Rahmet kapılarını bana aç ve beni kovulmuş şeytandan koru" diye dua edilerek Mescid-i Haram'a girilir. Artık telbiye getirilmez. Kâbe görününce tekbir ve tehlil getirildikten sonra, dünyanın her yerindeki Müslümanlar, anne ve babası ve çocukları için hayır duaları eder. Kâbe ilk görüldüğünde yapılan dua makbuldür. Dolayısıyla burada en önemli görünen meseleler için de dua edilir. "Allah'ım! Beni duaları kabul edilen kullarından eyle!" duası da yapılabilir.

Daha sonra Hacerü'l-Esved hizasına gelinir, umre tavafına niyet edilip Hacerü'l-Esved'e dönülür, eller omuz hizasına kadar kaldırılıp "Bismillahi Allahu Ekber" denerek Hacerü'l-Esved selamlanır ve tavafa başlanır, Tavaf ederken mesnun olan veya bilinen dualar okunur veya sessizce tekbir ve tehlil getirilir veya Kur'ân okunur.

Tavaf'ta "ıztıbâ" ve ilk üç şavtta "remel" yapılır. "Metaf"ta izdiham varsa "remel"

yapılmaz. Çünkü kalabalıkta remel yapmak mümkün olmaz. Remel yapmak için insanlara eziyet verilmez.

Tavaftan sonra mümkünse “Mültezem”de (Hacerü'l-Esved ile Kâbe kapısı arası) ve Hatîm'de dua edilir. Mümkünse Makam-ı İbrahim'in arkasında, değilse uygun bir yerde iki rekât “tavaf namazı” kılınır. Tavaf namazında birinci rek'atta Fatıha sûresinden sonra “Kâfirûn”, ikinci rekatta “İhlas” sûresi okunur. Namazdan sonra dua edilir. Sonra Hacerü'l-Esved'in hizasına gelip istilâm edilir.

Daha sonra Umrenin sa'yini yapmak üzere Safâ'ya gidilir. Kâbe'ye dönülür, tekbir, tehlil, tesbih ve salât ü selam getirilir, eller açılıp dua edilir, sonra, *“Allah'ım! Senin rızan için Safâ ile Merve arasında yedi şavt olarak umrenin sa'yini yapmak istiyorum”* diyerek sa'y yapmaya niyet edilir.

Sa'y yaparken mesnun veya bilinen dualar okunur, sa'y esnasında tekbir, tehlil, tesbîh ve tahmîd getirilir veya Kur'ân okunur. Her şavtta yeşil ışıklı sütunlar arasında “hervele”

yapılır. Sa'y tamamlandıca Merve tepesinde dua edilir.

Sa'yi yaptıktan sonra berberde veya kalınan yerde saç tıraşı olunur veya saç kısaltılır, böylece ihramdan çıkılır ve bu şekilde umre ibadeti tamamlamış olur.

Umresini yapan kimse Arafat'a çıkacağı terviye gününe (8 Zilhicce) kadar Mekke'de vakitini ibadetle geçirir. Bol bol nafile tavaf yapar. Beş vakit namazını Mescid-i Haram'da cemaatle kılar.

“Terviye” günü (8 Zilhicce) iki rekat “ihram namazı” kılar ve *“Allah'ım! Hac yapmak istiyorum. Onu bana kolaylaştır ve kabul buyur”* diyerek hacca niyet eder ve telbiye getirir. Böylece hac ihramına girmiş olur ve ihram yasakları başlar.

Bu arada arzu eder ve vakit de müsait olursa nafile bir tavaftan sonra haccın sa'yini yapabilir.

Terviye günü sabah namazından sonra Mina'ya gidip burada geceleme ve Arefe günü

sabah namazından sonra Arafat'a gitmek sünnet ise de günümüzde uygulama olarak izdiham nedeniyle terviye günü sabah namazından itibaren gündüz veya gece otobüslerle doğrudan Arafat'a çıkılmaktadır.

Hacı adayı, Arafat'ta arefe günü öğle vaktine kadar çadırlarda vaktini namaz kılarak, Kur'ân okuyarak, dua, zikir ve tövbe ederek geçirir. Abdestli bulunmaya özen gösterir. Öğle vakti yaklaşınca abdestsiz ise abdest alır, namaza hazırlanır.

Öğle vakti, imam hutbeye çıkar ve müezzin de ezan okur. Ezandan sonra hutbe okunur. Hutbeden sonra bir ezan ve iki kametle öğle namazı ve ikindi namazı birleştirilerek, öğle vakti içinde kılınır. Buna cem-i takdim denir. Öğlenin ilk sünneti kılınır fakat iki farz namaz arasındaki sünnetler kılınmaz. Namazdan sonra ayakta kibleye dönülerek "Arafat vakfe"si yapılır.

Arafat vakfesini yapan kimse, güneşin batmasına kadar Arafat'ta kalır, vaktini ibadet ve Kur'ân okumakla geçirir. Güneş battıktan sonra

Müzdelife'ye hareket eder. Akşam namazını Arafat'ta ve yolda kılmaz.

Müzdelife'ye ulaşınca uygun bir yere yerleşir. Burada akşam ve yatsı namazlarını yatsı vaktinde cem-i te'hîr ile kılar. Cem-i te'hîr ile kılmak vâciptir. Uygun bir vakitte şeytan taşlamada kullanacağı taşları toplar, şayet ihtiyaç varsa taşları yıkar.

Müzdelife'de geceler. Vaktini namaz, dua, zikir ve Kur'ân okuyarak geçirir. Sabah namazını erkence kılar, namazdan sonra "Müzdelife vakfesi"ni ayakta yapar, dua eder. Güneş doğmadan önce Mina'ya hareket eder.

Bayramın birinci günü sabah namazından sonra Müzdelife'den Mina'ya gelince eşyasını çadıra bırakır. Çadırda biraz dinlenir, uygun bir zamanda Akabe cemresine gider ve yedi taş atar. Taş attıktan sonra beklemeksizin oradan uzaklaşır. Yürürken duasını yapar.

Şeytana taş attıktan sonra Harem bölgesi sınırları içinde kurban kesilmesi gerekir. Bu, daha önceden vekalet verme yoluyla

ayarlanmaktadır. Dolayısıyla günümüzde kurbanlar umumiyetle vekalet yoluyla kesilmekte ve etleri muhtaç olanlara görevliler tarafından dağıtılmaktadır.

Kurbanın kesildiği haberini aldıktan sonra saç tıraşı olur veya saçını kısaltır ve böylece ihramdan çıkmış olur. Cinsel ilişki dışındaki diğer ihram yasakları kalkar.

Bayramın 2, 3 ve 4. günleri şeytan taşlama zamanı, öğle ezanının okunmasından itibaren başlar, fecr-i sadık'a kadar devam eder.

Bayramın birinci günü “şeytan taşlama”, “kurban kesme” ve “tıraş olma” görevler yapıldıktan sonra aynı gün imkân olursa, Mekke'ye gidilir ve farz olan ziyaret tavafı yapılır.

Bu tavafın en geç bayramın 3. günü güneş batımından önce yapılması gerekir. Bu tavafa, “Allah'ım! Haccın tavafını yapmak istiyorum. Onu bana kolaylaştır ve onu kabul buyur” şeklinde niyet edilir. Hac sa'yini daha önce yapmamış ise tavafta “ızdıba” ve ilk üç şavtta “remel” yapılır.

Tavaftan sonra, önceden yapılmamışsa Hac sa'yı için “Allah'ım! Rızan için Safâ ile Merve arasında haccın sa'yini yapmak istiyorum. Onu bana kolaylaştır ve onu kabul buyur ” şeklinde niyet edilerek ve usûlüne uygun olarak sa'y yapılır.

Bayramın birinci günü ziyaret tavafı ve sa'y yapıldıktan sonra Mina'ya dönülür. Bayramın ikinci ve üçüncü günleri Mina'da geçirilir.

Bayramın 2. ve 3. günleri zeval vaktinden sonra sırayla Küçük, Orta ve Akabe cemrelerine yedişer taş atılır. Küçük ve Orta cemrelere taş atıldıktan sonra uygun bir yere çekilerek dua edilir. Akabe cemresine taş atıldıktan sonra dua edilmez ve oradan hemen ayrılır.

Bayramın 2. ve 3. günleri zevalden önce “şeytan taşlama” yapılmaz. Yapılmış ise zevalden sonra yeniden iade edilir.

Bayramın 3. günü Mina'da kalmayıp Mekte'ye gidecek kimseler bayramın 4. günü atmak üzere topladığı 21 taşı uygun bir yere bırakır.

Bayramın 4. günü tan yeri ağarmaya başlamadan önce Mina'dan ayrılmazsa 4. gün her üç cemreye sırayla yedişer taş atar.

Mekke'den ayrılacağı güne kadar ibadet, tavaf, zikir, dua ve Kur'ân okuma ile meşgul olur. Bütün işlerini bitirdikten sonra Mekke'den ayrılmadan önce "vedâ tavafı" yapar, böylece hac görevini tamamlamış olarak memleketine döner veya Medine'ye gider.

Kıran haccı nasıl yapılır?

Kıran haccının Temettû haccından farkı, aynı ihramla hem umre hem haccın yapılmasıdır. Umre yapıldıktan sonra ihramdan çıkılmaz. Bu haccı yapanlar umre tavafından sonra Kudüm tavafını da yaptıktan sonra haccın sa'yini yapabilirler.

Diğer şeyler tıpkı temettû haccındaki gibidir. Fark, Kıran haccını yapan kimse, mîkatta ihrama girdikten itibaren kurbanını kesinceye kadar devamlı ihramda kalması ve haccın bütün yasaklarına riayet etmesidir.

İfrad haccı nasıl yapılır?

İfrad; bir hac mevsiminde umre yapmayı sadece hac yapmaktır. İfrad haccının da hazırlığı aynıdır.

İfrad haccı yapan Kâbe'ye vardığında kudüm tavafı yapar. İsterse ardından haccın sa'yini yapabilir. İhramdan çıkmaz ve ihram yasaklarına uymaya devam eder.

Bu haccın diğer kısımları aynıdır. Fark ifrad haccı yapanın kurban kesmemesidir. O da isterse nafîle kurban kesebilir.

Temettû, Kıran ve İfrad hacları arasında ne gibi farklar vardır?

1. Kıran ve temettû haccında, hacdan önce umre yapılırken, ifrad haccında, hacdan önce umre yapılmaz.

2. Başlarken ifrad haccında sadece hacca; temettû haccında sadece umreye, kıran haccında ise hem umreye hem hacca niyet edilir.

3. İfrad ve kıran haccında ihrama girdikten sonra kurban bayramının ilk günü belirli vazifeler yapılincaya kadar ihramdan çıkılmaz.

Temettû haccında ise umre yaptıktan sonra ihramdan çıkılır. Terviye günü (8 Zilhiccenin) yeniden hac için tekrar ihrama girilir ve bayramın ilk günü belirli vazifeler yapıldıktan sonra ihramdan çıkılır.

4. İfrad haccında Mekke'ye ilk gelişte Kudüm tavafı yapılır. Kıran haccında önce umre tavafı ve sa'yi, peşinden Kudüm tavafı yapılır. Temettu haccında ise umre tavafı ve sa'yi yapılır. Kudüm tavafı yapılmaz.

5. İfrad haccında şükür kurbanı kesmek vâcip değildir. Temettu ve kıran haccında vâciptir.

6. İfrad haccını herkes yapabilir. Kıran ve temettu haccını ise sadece âfâkiler (Kâbe'nin haremî ve onu çevreleyen Hill denilen bölge dışında kalan kimseler) yapabilir.

İHRAM

İhram Nedir?

Sözlükte ihram, haram kılmak, kendini mahrum etmek, saygı duyulacak yer ve zamana saygı duymak, mânâlarına gelir. İstilahî olarak ihram, hac veya umre yapmaya niyet eden kimsenin normal zamanlarda mübah olan bazı fiil ve davranışları, hac ve umre süresince kendisine haram kılmasıdır. Hac ve umre süresi tıraş olup ihramdan çıkıncaya kadardır.

İhramın farzları nelerdir?

İhramın iki farzı vardır: Niyet ve telbiye.

İhramın vâcipleri nelerdir?

İhramın iki vâcibi vardır:

1. Mîkat sınırlarını ihramlı olarak geçmek.
2. İhram yasaklarına uymak.

İhramın sünnetleri nelerdir?

1. İhrama girmeden önce ihtiyaç varsa tıraş olmak, koltuk altı ve kasık kıllarını temizlemek, tırnakları kesmek.

2. İhramdan önce temizlik maksadıyla yıkanmak, imkan yoksa abdest almak. Bu yıkanma daha ziyade maddi temizlik için yapılır. Dolayısıyla hayız halindeki kadınların da gusletmeleri sünnettir.

3. İhram ve telbiyeden önce güzel kokular sürmek. İhrama koku sürülmez.

4. İhrama girildikten sonra kerahet vakti değilse, ilk rekâtında Fatıha'dan sonra, Kafirun, ikinci rekâtında ise İhlas sûrelerinin okunduğu iki rekâtlık ihram namazı kılmak.

5. Niyeti dil ile sesli yapmak.

6. Telbiyeyi ihram namazından sonra okumak.

7. İhramlıyken sık sık telbiye okumak.

Hac ve umrenin niyeti nasıl yapılır?

Niyet, hac veya umre yapmaya karar vermek ve yapılacak ibadetin hangisi olduğunu

belirlemektir. Niyette aslolan kalbten geçirmektedir. Niyetin dille yapılması müstehaptır. Hac yapan kimsenin ne yaptığının şuurunda olması onun niyetidir. Bununla beraber dille şu şekilde bir niyet de yapılabilir: “Allah’ım! Senin rızan için hac yapmak istiyorum. Bunu benim için kolaylaştır ve yaptığım haccı kabul buyur.” Umre için de şöyle bir niyet yapılabilir: “Allah’ım! Senin rızan için umre yapmak istiyorum. Bunu benim için kolaylaştır ve yaptığım umreyi kabul buyur.”

Telbiye ne demektir ve nasıl yapılır?

Telbiye, sözlükte emre icabet etmek, emre âmade olduğunu ifade etmek mânâsına gelir. Hac terimi olarak ise, “Lebbeyk, Allahümme lebbeyk...” diye başlayan duaları okumaktır. Telbiyenin en az bir kere getirilmesi gerekir. Ayrıca sık sık telbiye getirilmesi ibadetin ruhuna çok uygun bir durumdur. İhrama giren kimse iki rekat namaz kıldıktan sonra niyet eder ve telbiyeyi söyler. Telbiye mîkat sınırlarını geçmeden söylenir. Mîkat telbiyesiz

geçilirse, geri dönüp telbiyeyle geçmek gerekir. Bu mümkün olmazsa ceza kurbanı kesilir. Telbiye şu şekildedir:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ
إِنَّ الْحَمْدَ وَالْبِعْثَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

“Lebbeyk, Allahümme lebbeyk, lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk, innel hamde ve’n-ni’mete leke ve’l-mülk, lâ şerîke lek”

Telbiyenin mânâsı:

“Emrine âmâdeyim Allah’ım, buyur! Emrindeyim buyur! Senin hiçbir ortağın yoktur. Emrine âmâdeyim! Şüphesiz hamd sana mahsusur. Nimet de senin, mülk de senindir. Senin hiçbir ortağın yoktur.”

Telbiye dille telaffuz edilmeden kalbten geçirilse yerine getirilmiş olur mu?

Telbiyenin dille telaffuzu şarttır. Kalbten geçirilmesi yeterli değildir. Telbiyeyi erkekler yüksek sesle, kadınlar ise kısık sesle söylemeleri sünnettir.

İhrama nerede girilir?

Merkezde Kâbe olmak üzere bunun yaklaşık olarak 10 ve 15 km.lik mesafelerle çevrili bölgesine harem denilir ki, bu bölge özel sınırlarla bizzat Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) tarafından işaretlenmiştir. Dışarıdan gelenler için beş ayrı nokta ihram için tespit edilmiştir. Bu noktalara mîkat denir. Mîkat yerleri ile Haram sınırları arasındaki bölgeye de Hill denir. İhrama mîkat sınırlarında girmek şart değildir. Öncesinden de girilebilir. Aslanan bu sınırları ihramsız geçmemektir.

Mîkat sınırları ihramsız olarak geçilirse ne yapmak lazımdır?

Mîkat sınırlarını ihramlı geçmek şarttır. Ancak ihrama girilmeden bu sınırlar geçilirse ceza olarak bir kurban kesmek veya tekrar geri dönüp mîkat noktasında ihrama girmek gerekir.

İhrama girmek için Mîkatlar (ihramsız geçilmesi caiz olmayan yerler) nerelerdir?

Mîkat, ihrama girme yeri ve zamanı mânâsına gelir. İhramsız geçilmesi câiz olmayan 5 mîkat şunlardır:

1. Zü'l-Huleyfe: Mekke'ye Medine istikame-tinden gelenlerin mîkatıdır. Allah Resûlü (sallalla-hu aleyhi ve sellem) Veda Hacci'nda ihrama buradan girmiştir. Mekke'ye 450 km. ile en uzak mîkattır; Medine'ye uzaklığı ise 11 km.dir.

2. Zâtü İrk: Irak yönünden gelenlerin mîkatıdır. Mekke'ye uzaklığı 94 km.dir.

3. Cuhfe: Türkiye, Suriye, Mısır ve Avrupa üzerinden deniz yoluyla gelenlerin mîkatıdır. Mekke'ye 187 km. mesafededir.

4. Karnü'l-Menâzil: Kuveyt tarafından hacca gidenlerin mîkatıdır. Mekke'ye mesafesi yakla-şık 96 km.dir.

5. Yelemem: Yemen yönünden gelenlerin mîkatıdır. Mekke ile arası 54 km.dir. Dışarıdan gelenler için Mekke'ye en yakın mîkat budur.

Hacca gidenlerin yasaklarına riayet ederek mîkata varmadan, hatta hac için yola çıkarken ihrama girmesi daha faziletlidir. Kendi mîkatını ihramsız geçen bir kimse başka bir mîkattan da ihrama girebilir. Fakat kendi mîkatında ihrama girmek daha faziletlidir.

Mevcut bu 5 yoldan değil de başka yol ve istikametlerden Mekke'ye girmek isteyenler, bu 5 mîkatın herhangi birinin hizasından ihrama girebilirler. Hava ve deniz yolculuklarında da durum böyledir.

Mekke'de oturanların hac için mîkatları Harem'dir. Buldukları yerde ihrama girebilirler. Mekke'de oturanlar, umre için ihrama gireceklerinde Harem hududundan çıkıp Hill bölgesinin herhangi bir yerinde ihrama girerler. Bu da harem sınırlarının dışına çıkmak demektir. Uygulamada en yakın yer olduğu için Ten'im bölgesine gidilmektedir.

İhrama nasıl girilir?

İhrama girileceği zaman gusledilir, gusletmek imkânı yoksa abdest alınır. İhrama girerken yapılacak gusül sünnet-i müekkededir. Bu gusül, hadesten taharet için değil, maddî temizlik içindir. Bu bakımdan hayız ve nifas hâlindeki kadınlar bile gusledebilirler.

Tam bir temizlik için, ayrıca tırnaklar kesilir, bıyıklar kısaltılır, koltuk altları ve kasıklar tıraş

edilir. Bu temizlikleri yolda ihrama girerken yapmak imkânı olmayacaksa, evde yola çıkmadan evvel yapmak lâzımdır.

Bundan sonra ayakkabılar ve dikişli elbiseler çıkarılır. İzâr ve ridâ adı verilen iki parçadan ibaret bir örtü ile vücut örtülür. Göbekten diz kapakları altına kadar sarılarak giyilen parçaya izâr ve belden yukarı omuzlar üzerine alınana da rida denir. Bu örtülerin beyaz ve yeni olması güzeldir. Yeni olmasa bile temiz olması şarttır.

Sonra güzel bir koku sürülebilir. Ancak kokunun ihrama girdikten sonra vücutta veya elbisede renk ve izi kalmamalıdır. Kokusu kalabilir.

İhram adı verilen elbiseyi giydikten sonra iki rekat namaz kılınır. Vakit kerahet vakti ise namaz kılınmaz. Kılınan bu namaz, sünnettir. Birinci rekatında Fâtîha'dan sonra Kâfirûn sûresi, ikinci rekatta da Fâtîha'dan sonra İhlâs sûresi okur.

İhram namazının sonunda niyet edilip Allah'tan hac için yardım ve kolaylık istenir.

Yapılan hacca göre niyet de değişir. Sadece hac yapacak olanlar (hacc-ı ifrad) sadece hac niyeti yaparlar. Temettû haccı yapacaklar, umreye niyet ederler. Kıran haccı yapacak olanlar ise hem umreye hem de hacca niyet ederler.

Niyet ve duadan sonra hacının Allah'ın emrine âmâde olduğunu ifade eden "telbiye" getirilir. Yolculuk esnasında telbiye, tehlil, tesbih, tekbir ve Efendimiz'e salavatlar getirilir. Erkekler telbiyeyi yüksek sesle, kadınlar ise kısık sesle söylerler.

Kadınlar nasıl ihrama girerler?

Kadınlar el ve yüzleri açık olarak günlük kıyafetleriyle ihram vaziyeti alırlar.

İhramlıya yasak olan hususlar nelerdir?

İhramlı kimseye bazı hususlar haram, bazı hususlar da mekruhtur. Bu hususları gruplar halinde şöyle ifade edebiliriz:

A. Vücutla ilgili yasaklar

1) Saç veya sakal tıraşı olmak, bıyıkları kesmek veya kısaltmak.

2) Vücutun herhangi bir yerindeki kılları yolmak, tıraş etmek veya koparmak.

3) Tırnakları kesmek.

4) Süslenme maksadıyla saç, sakal ve bıyıkları yağlamak, boyamak, saçlara jöle benzeri şeyler sürmek. Kadınların oje veya ruj kullanmaları.

5) Vücuda veya ihram örtüsüne güzel koku sürmek.

6) Kokulu sabun kullanmak.

B. Giyim ile ilgili yasaklar

1) Dikişli elbise giymek.

2) İhramın altına iç çamaşırı türü şeyler giymek.

3) Baş ve yüzü örtmek, takke ve benzeri şeyler giymek, başa sarık sarmak.

4) Eldiven veya çorap giymek

5) Topukları kapatan bir ayakkabı giymek

C. Cinsel konularla ilgili yasaklar

1) Ailesi yanında olanların hanımlarıyla cinsî münasebette bulunmaları veya cinsî

yaklaşmaya sebep olabilecek öpme, şehvetle tutuşma gibi fiil ve hareketlerde bulunmak.

2) Şehevi duyguları tahrik edecek sözler söylemek.

D. Avlanma yasağı

İhramlı kimsenin gerek harem bölgesinde gerekse dışında eti yenen veya yenmeyen her türlü kara avına bilfiil veya yer gösterme gibi dolaylı olarak katılması, av hayvanlarına zarar vermesi yasaktır. Evcil hayvanların kesilip yenmesi ve deniz hayvanlarının avlanması yasak değildir.

E. Allah'a isyan ifade eden kötü sözler ve insanlara karşı kötü davranışlar

F. Harem bölgesinin bitkilerinin kesilmesi veya koparılması ihramlı-ihramsız herkese yasaktır.

İhramlıya mübah olan hususlar nelerdir?

Yukarıda sayılanların dışındaki şeyler ihramlı için genellikle mahzursuz olduğu gibi ihramlıya mübah olan başka hususlar da vardır.

1. İhramlının yıkanması, kokusuz sabun kullanması, ihramını yıkaması, dişlerini misvaklaması, diş çektirmesi, kan aldırması, saat, bilezik, yüzük, kemer gibi eşyalar taşıması, omzuna çanta asması, soğuktan korunmak için omuzlarına ceket, palto, battaniye gibi şeyler atması, şemsiye kullanması, gölgelik yerlerde oturması, av hayvanı sayılmayan ve insanlara zararlı olan yılan, akrep, fare, sinek gibi hayvan ve haşerelerle saldırgan kurt ve kaplan gibi hayvanların öldürülmesi mübahdır. Başında veya üzerindeki bit, pire gibi parazitleri öldürmesi caiz değildir, bunları vücuttan öldürmeden uzaklaştırmak gerekir.

2. Kıl koparmadan vücudun herhangi bir yerini veya başını kaşımakta bir beis yoktur. Ancak istemeyerek de olsa vücuttan kopan kılin cezasını vermek gerekir. Bu da miktarı tayin edilmemiş sadakadır.

3. Ayağa, topukları ve üzeri açık terlik ve benzeri şeyleri giymek de câizdir.

İhramlı kimse kemer, cüzdan, terlik gibi dikişli eşyaları kullanabilir mi?

İhramlı iken, dikişli kemer bağlanabilir, yüzük, saat takılabilir. İhtiyaç duyulursa şemsiye kullanılabilir. Aynı şekilde cüzdan veya para, pasaport, anahtar gibi kıymetli eşyalarını taşımak için boyun veya omuza asılan küçük el çantaları veya su kabı taşınabilir. Bu eşyaların dikişli olup olmamasında bir fark yoktur. Önü ve arkası açık terlik giyilebilir.

İhramdan nasıl çıkılır?

İhramdan çıkmak için erkekler saçlarını ya ustura ile tıraş ettirirler veya en az parmak uçları kadar 1,5-2 santim kısalttırırlar. Tıraş başın dörtte bir kısmına denk gelmelidir. Baş tıraş ettirmek, saçları kısalttırmaktan efdaldir.

Kadınlar ihramdan nasıl çıkarlar?

Kadınlar ihramdan çıkmak için tıraş olmazlar, saçlarının uçlarından biraz kısalttırırlar.

Saçlar nasıl tıraş edilmelidir?

Saçlar makine veya ustura ile dibinden

kesilebileceği gibi kısaltılarak da bu vazife yapılır. Saçların tıraş edilmesinde gerekli miktar, başın en az dörtte biri kadardır ki, bu miktar abdestte mesh edilmesi farz olan miktarla aynıdır. Erkeklerin saçlarını dipten kestirmeleri, kısaltmalarından daha faziletlidir. Saçların kısaltılması halinde kesilen miktar, parmak ucu uzunluğundan daha az olmamalıdır.

Kadınlar saçlarını nasıl tıraş ederler?

Kadınlar saçlarının en az dörtte birinin ucundan biraz kesmekle bu vacibi yerine getirmiş olurlar. Onların saçlarını dipten tıraş etmeleri mekruhtur.

Tıraşı kişi bizzat kendisi mi yapmalıdır?

İhramdan çıkmak üzere tıraş olacak kimse-ler, saçlarını kendileri tıraş edebilecekleri gibi, başkaları tarafından da tıraş edilebilirler.

Saçı olmayanlar ne yapmalıdır?

Onlar, sanki tıraş oluyormuş gibi usturayı kafalarında gezdirmekle bu görevi yerine getirirler.

Saçlar ne zaman tıraş edilmelidir?

Saçların kesilme zamanı bayramın ilk günü fecr-i sadıkla kurbanın kesilmesinden sonra başlar, bayramın üçüncü günü güneş batımına kadar devam eder. Bu süre içinde saçları kesmek vacip olduğu için geciktiren kimsenin ceza kurbanı kesmesi gerekir.

Umrede saçları tıraş etme vakti sa'y vazifesini eda ettikten sonradır.

Saçlar nerede tıraş edilmelidir?

İster umre ister hac için olsun saçları tıraş etmenin veya kısaltmanın yeri Harem bölgesidir. Bu bölgenin dışında yapılacak tıraş geçerli olsa da vacip terk edilmiş olacağından ceza kurbanı kesilmesi gerekir.

İhsar (hacdan geri kalmak) ne demektir? Bu nasıl olur?

İhrama girdikten sonra, hastalık, hapis, düşman korkusu gibi sebeplerle ihramın gerektirdiği hac vazifelerini yerine getirmekten alıkonulmaya ihsar adı verilir. Böyle bir duruma düşen kimseye de muhsar denir.

Bir kimsenin vasıtası kazaya uğrar da kendisi yürüyemeyecek duruma düşerse, yahut ihrama giren bir kadının beraberinde bulunan kocası veya mahremi ölürse bunlar muhsar sayılır.

İhsar hac için olduğu gibi, umre için de olur. Aralarında bir hüküm değişikliği yoktur.

Muhsar duruma düşen kimse, Harem hudutları dahilinde bir kurbanlık alarak keser veya kestirir. Bu kurban kesilmeden muhsar ihramdan çıkamaz. Kurban kesilmeden evvel ihramda sayılacağı için hacılara yasak olan şeyler, aynen ona da yasaktır. Bu yasaklara riayet edilmezse ayrıca ceza gerektirir.

Kurban keserek ihramdan çıkan muhsar, eğer sadece hacca niyetli ise, gelecek yıl bir hac ve umre yapması üzerine vâcip olur.

Eğer yalnız umreye niyetli ise, bunun yerine sadece bir umre yapması gerekir.

Eğer Kıran haccına niyetli idiyse, iki kurban kestikten sonra ihramdan çıkar ve üzerine bir hac, iki umre yapması vâcip olur.

Hangi durumlarda haccın kazası gerekir?

Farz veya nafile hac niyeti ile ihrama giren kimse, Kurban bayramının 1. günü fecrin doğuşuna kadar Arafat'a ulaşıp vakfesini yapmazsa haccı kaçırmış olur. Bununla beraber tavaf ve sa'y yapması gerekir. Bunları yapmakla ihramdan çıkmış olur. Sonraki yıllarda bu haccını kaza etmesi gerekir. Haccı kaçırmaktan dolayı üzerine herhangi bir ceza gerekmez.

Haccı kaçıran kimse, Kıran haccına niyetli ise, umre için bir tavaf ve sa'y yapmanın yanında, bir de kaçırdığı hacdan dolayı tavaf ve sa'y yapması gerekir. Sonra başını tıraş ederek ihramdan çıkar. Kıran haccından dolayı kesmesi gereken kurban da hükümsüz kalır.

TAVÂF

Tavaf nedir?

Tavaf, lügatte, bir şeyin etrafında dönmek, dolaşmak demektir. Hac terimi olarak tavaf ise, Hacerü'l-Esved'in olduğu köşeden başlayarak Kâbe'nin etrafında 7 kere dönmek mânâsına gelir. Kâbe'yi soluna alıp bir defa dönmeye şavt denir. Bir tavaf, 7 şavttan oluşur.

Tavaf çeşitleri nelerdir?

1. **Ziyaret tavafı:** Haccın rükünlerinden biri olan farz tavaftır. Yapılış zamanı, Arafat vakfesi yapıldıktan sonra Kurban bayramının birinci günü fecrin doğuşundan itibaren ömrün sonuna kadardır. Ancak bu tavafın, Kurban bayramı günleri içinde yerine getirilmesi vâciptir. Bugünlerde yapılamayan farz tavaf daha sonra yapılabilir. Fakat vâcip terk edildiği için ceza olarak kurban kesilmesi gerekir.

2. **Kudüm tavafı:** İfrad haccı yapanların Mekke'ye geldikleri zaman yaptıkları sünnet bir tavaftır. Kıran haccı yapanlar bu tavafı yapmazlar. Temettû haccı yapanlar ise hac arefeden bir gün önce hac için ihrama girince, ihramlı olarak bu tavafı yapabilir. İsterse bu tavafın ardından haccın sa'yini de yerine getirebilir. Ancak tıraş olmaz ve ihramdan çıkmaz.

3. **Vedâ tavafı:** Dışarıdan gelen hacıların Mekke'den ayrılmadan yapmaları gereken son tavaftır. Vâcip olan bu tavafa, Sader tavafı da denir. Hayız ve nifas hâlindeki kadınlar için bu tavaf vâcip değildir.

4. **Umre tavafı:** Umrenin farzlarından biridir. Bu tavaf yapılmadan umre yerine getirilmiş olmaz. Umre için ihrama girildikten sonra herhangi bir zamanda yapılabilir.

5. **Nezir tavafı:** Kâbe'yi tavaf etmeyi adayan kimsenin yerine getirmesi vâcip olan bir tavaftır. Herhangi bir zamanda yapılabilir.

6. **Tahiyyetü'l-Mescid tavafı:** Farz veya vâcip tavaf yapmayan kimselerin Kâbe'ye her

gittiklerinde yapmaları müstehap olan bir tavaftır. Mescidi selamlama tavafı anlamına gelir. Yapılan farz ve vâcip tavaflar da tahiyetü'l-Mescid tavası yerine geçer.

7. Tatavvu (nafile) tavaf: Farz, vâcip ve sünnet tavafın dışında yapılan nafile tavaflardır.

Veda tavafını yapmadan âdet görmeye başlayan kadınların ne yapması gerekir?

Bu durumda olan kadınlardan veda tavafı düşer. Fakat adet gören bir kadın Mekke'den ayrılmadan önce âdeti biterse, yola çıkmadan önce veda tavafını yapmalıdır.

Tavafta kaç şavt yaptığını unutanın ne yapması gerekir?

Hac ve umrenin rükünlerinden olan ziyaret ve veda gibi tavaflarda şavtların sayısından şüphe edilirse, o tavafın tekrarlanması gerekir. Tavafta kuvvetli olsun, zayıf olsun zanna göre davranılmaz. Namazda kaç rekat kıldığında tereddüt eden kimse zann-ı galibi üzere hareket eder. Ancak bir kimse nafile tavaflarda şavtların

sayısında şüpheye düşerse zann-ı galibi üzere hareket eder.

Tavafın sahih (geçerli) olmasının şartları nelerdir?

1. Niyet.
2. Tavafı belirlenen vakitte yapmak.
3. Tavafı yerinde yapmak.
4. Tavafın en az dört şavtını yapmak.

Tavaf niyetinin belli bir zamanı var mıdır?

Niyet, Hacerü'l-Esved hizasını geçmeden yapılmalıdır. Hacerü'l-Esved hizası geçildikten sonra niyet edilirse, o şavt geçersiz olur. İkinci şavtı ilk şavt yerine geçer. Niyetin geç yapıldığı akla geldiği anda geri dönülüp tekrar niyet edilerek tavaf yapılabilir. Bu durumda bir şey gerekmez.

Tavaflar için belirlenen vakit ne zamandır?

Kudüm tavafı, ihrama girdikten sonra Arafat vakfesine kadar yapılmalıdır.

Umre tavafı, umre için ihrama girdikten sonra yapılır.

Ziyaret tavafı, Kurban bayramının birinci günü fecr-i sadık'ın doğumundan bayram günlerinin sonuna kadar yapılır. İmkan olmazsa ömür sonuna kadar yapılabilir. Ancak bu durumda ceza kurbanı kesilmelidir.

Tavafın yeri neresidir?

Tavaf, Kâbe'nin etrafında yapılır. Buraya tavaf yapma yeri mânâsına metaf denir. Metafin etrafındaki kapalı alanlar da metafa dahildir. Aynı şekilde üst katlarda da tavaf yapılır. Zira tavaf alanı, Kâbe'nin bulunduğu yerden göklere kadar uzanmaktadır.

Tavafın vâcipleri nelerdir?

1. Tavafı abdestli olarak yapmak.
2. Tavafı avret yerleri örtülü olarak yapmak. Açık olarak bir müddet tavaf yapılırsa ceza vermek gerekir.
3. Tavafa Hacerü'l-Esved hizasından başlamak.
4. Tavafı Kâbe'yi sol tarafına alarak yapmak.

5. Özü yoksa tavafı yürüyerek yapmak.

6. Tavafı Hatîm denen Kâbe etrafındaki duvarın dışından yapmak.

7. Tavafı yedi şavta tamamlamak. Tavafın ilk dört şavtı farz, yedi şavtını tamamlamak ise vâciptir.

8. Tavaf bitince kerahet vakti değilse iki rekât tavaf namazı kılmak. Bu namazın Makam-ı İbrahim'in arkasında kılınması sünnet ise de, izdiham varsa tavaf yapanlara engel olmamak için Mescid-i Haram'ın başka bir yerinde kılınabilir. Tavaf, kerahet vaktinde bitmiş ise bu namaz daha sonra kılınabilir. Bu namazda birinci rekatta Fatıha ve Kafirun, ikinci rekatta da Fatıha ve İhlas sûrelerini okumak sünnettir.

Tavaf namazı kılmadan ikinci bir tavafa başlanabilir mi?

Tavaf namazı kılmadan ikinci bir tavafa başlamak mekruhtur. Ancak kerahet vakti ise, zezem içildikten sonra başka bir tavafa niyet edilerek devam edilebilir.

Tavafın vâciplerinden biri terk edilirse ne yapmak gerekir?

Tavafın vâciplerinden herhangi birinin terk, cezayı gerektirir. Bu ceza da Harem sınırları içinde bir küçükbaş hayvan kurban etmektir. Şayet tavaf yeniden yapılırsa ceza düşer, kurban kesmeye gerek kalmaz.

Tavaf esnasında abdest bozular veya çok sıkışırsa ne yapılır?

Tavaf sırasında abdest bozular veya çok sıkışılırsa ara verildikten sonra abdest alınır ve tavafa kalınan yerden devam edilerek eksik şavtlar tamamlanır.

Tavaf kerahet vaktinde biterse tavaf namazı kılınır mı?

Kerahet vakitlerinde farz namaz dışında namaz kılınmaz. Kerahet vakitlerinde biten tavafın namazı daha sonra yine Kâbe'de kılınabilir.

Tavafın sünnetleri nelerdir?

1. Tavafın başlangıcında ve her şavtın sonunda Hacerü'l-Esved'i mümkünse öpmek,

değil ise uzaktan istilâm etmek. İstilâm, Hacerü'l-Esved'i selâmlamak demektir.

2. Sonunda sa'y yapılacak tavafların ilk üç şavtında koşmaksızın çalimli ve süratli yürümek mânâsına gelen "remel" yapmak.

3. Sonunda sa'y yapılacak tavaflarda "ızdıba" yapmak. İzdıba, belden yukarı sarılan ihramın bir ucunu sağ koltuk altına, diğer ucunu da sol omuz üzerine alarak sağ omuzu açık bırakmaktır. Sonunda sa'y yapılmayacak tavaflarda ızdıba yapılmaz.

4. Tavaf namazından sonra Makam-ı İbrahim arkasında dua etmek.

5. Tavafın şavtlarını peş peşe yapmak. Abdest bozulur veya sıkışırsa abdest alınıp kalınan yerden devam edilir. Cenaze namazı veya nafil namaz kılmak için tavafı bırakmak mekruhtur. Farz namazlar için başlangıç noktasına yakın bir yerde ise Hacerü'l-Esved hizasına gelinip ara verilir. Diğer yerlerde ise namazdan sonra kalınan yerden tavafa devam edilir.

6. Tavaf sonunda zezem içmek.

7. Vücut, elbise ve tavaf alanında necaset

bulunmaması sünnettir. Bulunursa tavaf geçerli, ancak mekruh işlenmiş olur.

8. Tavaf esnasında huşû ile dua etmek. Dünyanın her tarafındaki Müslümanların içinde buldukları durumdan kurtulmaları için dua edilebileceği gibi, isteyen kendi durumuna uygun olarak muhtelif dualar edebilir. Efendimiz'den nakledilen duaların teberrüken yapılması istihسان edilmiştir.

Tavafın sünnetlerinin mazeretsiz terki mekruhtur. Fakat mazeretsiz de terk edilmiş olsa cezayı gerektirmez.

Nafile tavaflarda remel ve ızdıba yapılır mı?

Remel ve ızdıba sadece sonunda sa'y yapılması gereken tavaflarda yapılır. Dolayısıyla nafile tavaflarda remel ve ızdıba yapılmaz.

Tavaf nasıl yapılır?

Önce farz, vâcip, nafile tavaflardan hangisi yapılacaksa ona niyet edilir. Her tavafın yapılışı aynıdır. Fark, sadece farz, vâcip ve sünnet oluşundadır. Bu bakımdan niyette, yapılacak tavafın çeşidi belirtilir.

Tavafa niyetten sonra, doğruca Hacerü'l-Esved'in bulunduğu yere gidilir. Mümkün olduğu takdirde başkasına eziyet vermeksizin eller Hacerü'l-Esved üzerine konur ve öpülür. Yaklaşıp öpmek mümkün olmadığı takdirde, yalnız el sürülür, bu da mümkün olmazsa Hacerü'l-Esved'e karşı durulup ellerin içi ona doğru gelmek üzere eller kaldırılır ve tekbir, tahmid ve salâvat getirilir. Daha sonra el içleri öpülerek yüzlere sürülür. Bu fiile istilâm denir. Sevab bakımından istilâm ile Hacerü'l-Esved'i öpmek arasında bir fark yoktur. İstilâmda şu duâ okunur:

Bismillâhi Allahü ekber, Allahümme îmanen bike ve tasdîkan bi-kitâbike ve vefâen bi-ahdike ve't-tibâan li-sünneti nebiyyike sallâlahü aleyhi ve sellem.

“Allah'ın adıyla.. Allah büyüktür. Allahım! Sana iman ederek kitâbını tasdîk, ahbine vefâ ve Peygamberinin sünnetine uyarak bu işi yapıyorum.”

Bundan sonra Kâbe sol tarafa alınarak etrafında dönmeye başlanır. Hacerü'l-Esved'den başlanıp yine Hacerü'l-Esved'e geline her

dönüşe bir şavt denir. Bir tavaf, 7 şavttan ibarettir. Sonunda sa'y yapılacak tavafın ilk üç şavtında erkekler sağ omuzlarını açarak canlı ve çalımlı bir şekilde yürürler. Omuzu açmaya "ıztıba", canlı çalımlı yürümeye de "remel" denir. İztıba ve remel sünnettir ve sadece sonunda sa'y yapılacak tavaflarda yapılır.

Tavaf, Hatîm'in arkasından yapılır. Aslen Kâbe'den olup sonra dışarıda bırakılan ve yarı ay şeklinde çevrelenen yere Hatîm denir. Bu kısım Kâbe'den sayıldığı için, tavaf bunun dışından yapılmaktadır.

Kâbe'nin 4 köşesi vardır ki bunlara rükün denir. Hacerü'l-Esved'in bulunduğu rükünden sonra sağdan sola doğru sırası ile Rük-n-i Irakî, Rük-n-i Şâmî ve Rük-n-i Yemânî gelir. Rük-n-i Yemânî istilâm edilir, ancak diğer iki rükün istilâm edilmez.

Hacerü'l-Esved'e her uğrandıkça mümkünse öpülür veya el sürülür. Mümkün değilse istilâm yapılır. Sonra tekrar tavafa devam edilir. Kâbe etrafında 7 dönüş (7 şavt) tamamlanınca, Hacerü'l-Esved istilâm edilerek tavaf tamam

edilmiş olur. Bundan sonra yer bulunduğu takdirde Makam-ı İbrahim’de, yer bulunamazsa Mescid-i Haram’ın münasip bir yerinde iki rekat tavaf namazı kılınır. Bu namaz vâciptir. Birinci rekatta Fatiha’dan sonra Kâfirûn, ikinci rekatta ise İhlâs sûreleri okunur.. Bu namaz da, kerahet vakitlerinde kılınmaz. Bu bakımdan ikindiden sonra tavaf eden kimse akşam namazını bekler. Tavaf namazını akşam namazından sonra kılar.

Tavaf namazını bitirdikten sonra, Kâbe-i Muazzama’ya yönelerek ayakta ihlâs ve samimiyetle dualar edilir.

Sonra dua edilerek zezem içilir. Zemzem içilirken şu dua yapılabilir:

“Allah’ım, senden geniş rızık, faydalı ilim ve her türlü hastalıklardan da şifa diliyorum.”

Mekke’de bulunan süre içinde nafile tavaf yapmak mı, namaz kılmak mı daha faziletlidir?

Mekkeli olmayan hacıların Mekke’de buldukları süre içinde nafile namaz kılmak yerine nafile tavaf yapmaları daha faziletlidir. Dolayısıyla tavaf yapılması tavsiye edilir.

Tavaf yaparken bir şey yiyip-içmek caiz midir?

Tavaf esnasında su içmek caizdir. Fakat tavaf esnasında bir şeyler yemek mekruhtur.

Yürüyemeyecek derecede rahatsız olanlar nasıl tavaf yaparlar?

Tavafı yürüyerek yapmak vâciptir. Ancak hasta olanlar veya yürüyerek tavaf yapmaya güç yetiremeyecek derecede yaşlı olan kimse-ler, başkalarının yardımıyla sedye veya tekerlekli sandalye üzerinde tavaf yapabilirler.

Tavafın sünnetleri terk edildiğinde ne yapılmalıdır?

Tavafın sünnetlerinin herhangi birisini mazursuz olarak terk edilmesi mekruhtur. Bununla beraber sünnetlerin kazası olmadığı gibi terklerinden dolayı ceza gerekmez.

Hacerü'l-Esved nasıl istilâm edilir?

Gerek tavafa başlarken ve gerek tavaf esnasında önüne her geldikçe Hacerü'l-Esved öpülür. Hacerü'l-Esved'in öpülmesi izdiham

sebebiyle mümkün olmazsa –ki genelde mümkün olmamaktadır- istilâm edilir. İstilâmda, uzaktan avuçların içi Kâbe’ye çevrilerek eller kulaklar hizasına kadar kaldırılarak “Bismillahi Allahu Ekber” denilerek karşıdan işaretle Hacerü’l-Esved selamlanır, selamlamadan sonra da sağ elin içi öpülür. İstilâm esnasında tavafa mani olmamak için durulup beklenmez, yürümeye devam edilir.

Rükn-i Yemânî istilâm edilir mi?

Tavaf esnasında Rükn-i Yemânî istilâm edilir, ancak öpülmez. Zira Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) böyle yapmıştır. Kâbe’nin diğer iki rüknü istilâm edilmez.

Tavaf yaparken namaz kılanların önünden geçmenin bir mahzuru var mıdır?

Tavaf yaparken Makam-ı İbrahim’in arkasında ve tavaf yerlerinin etrafında namaz kılanların önlerinden geçilebilir. Zira bu mekanlar büyük mescidlerden sayılır ve oralardaki önden geçme hükümleri caridir. Aynı zamanda zaruret vardır.

Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) de hac esnasında namaz kılmış ve önünden geçenleri engellemek için bir teşebbüste bulunmamıştır.

Nafile bir tavafa başlayan kimse bu tavaflı bitirmek mecburiyetinde midir?

Başlanan bir tavaf yarıda kesilemez. Bir sebeple bırakılma durumu olursa kazasını yapmak gerekmektedir. Zira başlanınca o tavafın bitirilmesi vacip olmaktadır. Namazda sehiv secdesi olduğu gibi nafile tavaflarda da yapılan eksikler sonradan telafi edilebilir. Nafile tavaflı terk eden kimse sonra kazasını da yapmazsa tövbe etmesi gerekir; yapabileceği başka bir şey yoktur.

SA'Y

Sa'y nedir?

Sa'y, Kâbe'nin doğusundaki Safâ ile Merve denilen iki tepe arasında yürümek demektir. Haccın aslî vâciplerinden biridir, terk edilirse ceza kurbanı kesmek gerekir.

Sa'yin geçerli olmasının farzları nelerdir?

1. Hac sa'yini hac ayları içinde yapmak.
2. Sa'yi geçerli bir tavaftan sonra yapmak.
3. Sa'yi Safâ ve Merve tepeleri arasında yapmak.
4. Sa'ye Safâ'dan başlayıp Merve'de bitirmek.
5. Sa'yin en az dört şavtını yapmak.

Sa'ye Merve tepesinden başlanırsa ne yapmak gerekir?

Sa'ye Merve tepesinden başlanılmaz. Şayet

Merve'den başlanırsa bu şavt geçerli olmaz. Safâ'dan başlanan birinci şavt sayılır.

Sa'y'in vâcipleri nelerdir?

1. Sa'yi geçerli bir mazereti olmayanların yürüyerek yapması.

2. Sa'yi 7 şavta tamamlamak. Safâ'dan Merve'ye gidiş bir şavt olduğu gibi Merve'den Safâ'ya geliş de bir şavttır.

3. Hac ve Umre sa'yini geçerli bir tavaftan sonra yapmak.

4. Safâ ve Merve arasındaki mesafenin tamamını yürümek.

Sa'y'in sünnetleri nelerdir?

1. Tavaftan hemen sonra tavaf namazı kılarak sa'y'e başlamak.

2. Sa'y'i abdestli olarak yapmak.

3. Elbisede veya bedende namaza mani bir pisliğin bulunmaması.

4. Her şavtta Safâ ve Merve tepeleri arasındaki iki yeşil direk arasında hervele yapmak. Hervele, koşma ile yürüme arasında canlı, dinç

ve çalıklı yürüyüşe denir. Hanımlar hervele yapmazlar.

5. Sa'y esnasında tekbir, tehlil ve salâvat getirmek. Dua etmek.

6. Sa'yin şavtlarını peş peşe yapmak.

7. Her şavtta Safâ ile Merve tepelerine çıktığında de yüzünü Kâbe'ye dönüp tekbir, tehlil ve dua etmek.

Sa'y nasıl yapılır?

Tavaf namazını kılıp Zemzem içtikten sonra, tekrar Hacerü'l-Esved'e dönülür, öpülür veya el sürülür, yahut da bunlar mümkün olmazsa uzaktan istilâm edilir. Sonra Safâ tepesine çıkarılır. Bakara sûresinin 158. ayeti,

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ
اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا
فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ

“Safâ ile Merve Allah'ın belirlediği nişanelerdendir. Kim hac veya umre niyetiyle Kâbe'yi ziyaret ederse oraları tavaf etmesinde bir beis

yoktur. Her kim de, farz olmadığı halde gön-
lünden koparak bir hayır işlerse, mükâfatını
görür. Zira Allah şükrün karşılığını verir. O, az
amele çok mükâfat veren ve her şeyi bilendir.”
okunduktan sonra Kâbe’ye yönelik olarak eller
havaya kaldırılır ve üç defa tekbir getirilir; tehlil,
tahmid ve salâvatlar getirilir ve istenen dualar
yapılır.

Sonra sa’y etmeye niyet edilerek Merve’ye
doğru vakarla yürünmeye başlanır. Yeşil ışıklı
iki direk arasında koşma ile yürüme arasında
çalımlı çalımlı yürünerek hervele yapılır. Direk-
ler geçilince yine normal olarak vakarla yürü-
nür. Merve tepesine varılır. Burada da Kâbe’ye
karşı durulur. Safâ’daki gibi tekbirler getirilir,
tahmid, tehlil ve dualar okunur. Böylece sa’y’in
bir şavtı tamamlanmış olur. Sonra aynı şekilde
Safâ’ya geri dönülür. Gidiş dönüş yolları ayrı
ayrıdır. Her şavtta iki yeşil direk arasında her-
vele yapılır. Yedinci şavt Merve’de tamamlanır.
Böylece Safâ’dan Merve’ye 4 gidiş, Merve’dan
Safâ’ya 3 dönüş yapılmış olur.

Sa'y tavaftan önce yapılabilir mi?

Sa'y tavafa bağlı bir vazifedir. Sa'yin geçerli bir tavaftan sonra olması gerekmektedir. nce sa'y yapılırsa, tavaftan sonra bu sa'yin tekrarlanması gerekir. Tavaftan sonra bir özür veya aşıru yorgunluktan dolayı sa'yin biraz geciktirilmesinde bir mahzur yoktur.

Sa'y esnasında kaç şavt yaptığında şüpheye düşen kimse ne yapmalıdır?

Sa'y şavtlarının sayısında şüpheye düşmek, sa'yin batıl olmasına sebep olur. Sa'yde kaç şavt yatığında şüphesi olan kimse, şavt sayısı hakkında kesin bir kanaate varacağı ümidiyle sa'ye devam eder de sonunda turlarının sayısı konusunda kesin bir kanaate vararak sa'yi yedi tur olarak tamamlarsa, sa'yi sahihtir. Kararsız kalırsa, sa'ye baştan başlaması gerekir. Dolayısıyla şavt sayısının iyi tespit edilmesi gerekir.

Sa'ydeki şavt sayısını akılda tutmak şart mıdır? Bir deftere yazılırsa veya başka yolla sayı belirlense sahih olur mu?

Sa'y şavtlarını akılda tutmak için kişinin

bizzat kendisinin sayması gerekmez; başka güvenilir birisi de şavtları sayıp aklında tutarsa, yeterlidir. Bununla beraber tesbihle veya bir deftere her şavttan sonra kaydederek de şavt sayısı tespit edilebilir.

VAKFE

Vakfe nedir?

Mekke civarındaki Arafat dağının bulunduğu yerde bir miktar durmaya vakfe denir ki, haccın rükünlerindedir. Bu rükün yerine getirilmezse hac bozular, sahih olmaz. Nitekim Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem): “Hac, Arafat’tır” buyurmuştur.

Vakfenin şartı vakittir. Vakitten kasıt ise, Zilhicce’nin 9. günü yani arefe günü öğleden itibaren Kurban bayramının 1. günü fecrin doğuşuna kadar olan süre içinde Arafat’ta bir müddet bile olsa bulunmaktır. Bu süre içinde Arafat’a ulaşamayanların haccı bâtil olur, bozular. Arafat’ta vakfe için niyet şart olmadığı gibi, vakfede bulunduğu yerin Arafat olduğunu bilmek de gerekmez. Yeter ki vakit içinde orada bulunulsun.

Arafat vakfesinin geçerli olması için ne gibi şartlar vardır?

1. Hac için ihrama girmiş olmak.

2. Vakfeyi zamanında, yani arefe günü güneşin zeval noktasına gelmesinden Kurban bayramının birinci günü fecr-i sadık'a kadarki süre içinde yapmak.

3. Vakfeyi Arafat sınırları içinde yapmak. Sınırların dışında yapılan vakfe geçerli olmaz.

Vakfenin vâcipleri nelerdir?

Arafat'a gündüzden gelenler için, orada güneş batıncaya kadar kalmak, güneş batmadan bir tarafa ayrılmamak vâciptir. Gece gelenler için bu vâcip düşer.

Vakfenin sünnetleri nelerdir?

Vakfenin başlıca sünnetleri şunlardır:

1. Mümkünse vakfe için gusletmek.

2. Oruçlu olmamak.

3. Vakfe esnasında abdestli ve kıbleye yönelik bulunmak.

4. Vakfeyi mümkün olduğu kadarıyla Cebelü'r-rahme adlı tepenin yakınında yapmak.

5. Hacıların o günkü oēēle ve ikindi namazlarını oēēle vaktinde birleētirerek kılmaları (cem-i takdim).

6. Vakfeyi cem-i takdim ile kılınan namazdan sonra yapmaya baēlamak.

7. Kalb ve ruhu dünyevî meēgale ve dēncelerden uzak bulundurmak.

8. Elleri açık olarak havaya kaldırıp bol bol tekbir, tesbih ve salvatta bulunmak. Kendisi, ana-babası, yakınları ve bütün m'minler için bol bol dua etmek.

MÜZDELİFE VAKFESİ

Müzdelife vakfesi ne demektir?

Müzdelife, Arafat ile Mina arasında Harem sınırları içinde bir bölgenin adıdır. Meş'ar-i haram adı verilen tepe de Müzdelife sınırları içindedir.

Bayramın birinci günü fecr-i sadıktan güneşin doğmasına kadar olan sürede bir müddet Müzdelife'de bulunmak veya buradan geçmeye Müzdelife vakfesi denir.

Müzdelife vakfesinin geçerli olması için ne gibi şartlar vardır?

1. Hac için ihramlı olmak.
2. Arafat vakfesini yapmış olmak.
3. Vakfeyi Müzdelife sınırları içinde yapmak.
4. Vakfeyi belirli zamanı içinde yapmak.

Müzdelife vakfesinin sünnetleri nelerdir?

1. Arefe gününü bayram gününe bağlayan geceyi burada geçirmek.
2. Vakfeyi Kuzeh dağı üzerindeki Meş'ar-i Harâm civarında yapmak.
3. Sabah namazını erken kılmak.
4. Sabah namazından sonra telbiye, tekbir, tehlîl, zikir, dua ve istiğfar ile vakfeyi ortalık aydınlanıncaya kadar sürdürmek
5. Ortalık iyice aydınlandıktan sonra güneş doğmadan Mina'ya hareket etmek.

ŞEYTAN TAŞLAMA (REMY-İ CİMAR)

Remy-i cimar ne demektir?

Remy; atmak, cimâr da taş mânâsına gelen cemre kelimesinin çoğuludur. Remy-i cimar ise, cemerat diye adlandırılan yerlere belli zamanda, belli sayıda taşlar atmaya denir. Türkçe’de buna “Şeytan taşlama” denilmektedir.

Şeytan taşlama işlemi yapılamazsa hac bozulur mu?

Şeytan taşlama haccın aslî vâciplerindedir ve mutlaka yapılması gerekir. Herhangi bir sebeple yapılamazsa hac bozulmaz ama ceza olarak kurban kesmek gerekir.

Mina’da taş atılacak kaç yer vardır?

Şeytan taşlamak için üç yer vardır:

1. Cemre-i suğra (Küçük şeytan).

2. Cemre-i vusta (Ortanca şeytan).

3. Cemre-i Akabe (Büyük şeytan) adını taşımaktadır.

Kurban bayramı günlerinde buralara belli sayıda taş atmak haccın vâciplerindedir.

Şeytan taşlama vazifesi ne zaman ve nasıl yapılır?

Kurban bayramı günü sadece Cemre-i Akabe'ye, yani büyük şeytana taş atılır. Taş atma süresi, Kurban bayramı birinci günü fecr-i sadıktan ikinci günün fecr-i sadık'ına kadardır. Güneşin doğuşundan öğleye kadar olan süre içinde taşları atmak sünnettir.

İkinci, üçüncü ve dördüncü günler ise, bütün cemreler taşlanır. Önce Cemre-i suğrâ'dan başlanır. Sonra vusta, sonra Akabe cemreleri taşlanır. İlk günün haricinde taşların, öğle ile akşam arasında atılması sünnettir. Öğleden önce taşlama yapılmaz.

Şeytan taşlamak için kaç tane taş lazımdır?

Şeytana atılacak taşların sayısı toplam olarak 70'tir. Her ihtimale binaen birkaç tane

fazla taş alınabilir. İlk gün sadece büyük şeytana 7 taş atılır. İkinci ve üçüncü gün ise bütün şeytanlara taş atılır. Dolayısıyla ikinci gün 21 ve üçüncü gün de 21 olmak üzere ilk üç günde toplam 49 taş atılmış olur. Bayramın dördüncü gününe Mina'da kalmayanlar için dördüncü günün taşlarını atmamak vâcip değildir. Binaenaleyh dördüncü gün şafak sökmeden önce Mina'dan ayrılanlar 49, ayrılmayıp burada geceleyenler ise toplam 70 taş atmış olurlar.

Şeytan taşlamak için toplanacak taşlarda hangi hususlara dikkat edilmelidir?

Taşlar Müzdelife veya oraya yakın yerlerden toplanmalıdır. Taşlar temiz yerlerden toplanmalı, büyük taşlar parçalanarak elde edilmemelidir. Kurumuş çamur, tuğla, kiremit, mermer parçası gibi toprak cinsinden maddeler ve bizzat taşlar toplanmalıdır. Taşlar nohut veya fasulye tanesinden çok büyük veya küçük olmamalı ve şeytan taşlama mahallinden toplanmamalıdır.

Cemrelere taş atılırken nelere dikkat edilmelidir?

Müzedelife'den temiz ve boyutları kurallara uygun taşlar toplanır ve düşüp kaybolmayacakları bir kaba konur. Taşları Cemrelerin yanından almak mekruhtur. Her cemreye sağ el ile yedi taş ayrı ayrı atılır. Yedi taşı topluca atmak, bir taş yerine geçer. Dolayısıyla böyle yapanın 6 taş daha atması gerekir.

Taş, sağ elin başparmağı ile işaret parmağı arasına alınarak kol fazla kaldırılmadan atılır. Taşların mutlaka atılması lazımdır, taşları oraya bırakmak yeterli olmaz. Taşların cemre üzerine veya yakınına düşmesi lâzımdır. Çok uzağa düşen taşların yeniden atılması gerekir. Taşlar atıldıktan sonra artık telbiye getirilmez.

Şeytan taşlamanın geçerli olması için gerekli şartlar nelerdir?

1. Atılan taşları, dikili sütunlara isabet ettirmek veya yakınlarına düşürmek.
2. Taşları, cemrelere el ile fırlatarak atmak. Oraya bırakılan taşlar geçerli değildir.

3. Taşların her birini ayrı ayrı atmak; taşları hep birden atmak tek taş atmak hükmündedir.

4. Taş atmaktan aciz olmayan kimselerin, taşları bizzat kendilerinin atması.

5. Atılan şeyin, taş veya taş hükmünde olması.

6. Taşların, belirlenen vakitler içinde atılması.

Atılması gereken taşların tamamını veya en az dördünü atmak. Cemreye taş atma görevinin yerine getirilmiş olabilmesi için en az dört taş atılması gerekir. Dört taştan sonra eksik bırakılan her taş için bir fitre miktarı sadaka verilir.

Şeytan taşlamanın sünnetleri nelerdir?

1. Taşlama esnasında, küçük, orta, ve büyük cemre olmak üzere tertibe uymak.

2. Akabe cemresine atılacak taşları Müzdelife'de toplamak. Diğer cemrelere atılacak taşlar, cemerat dışında herhangi bir yerden toplanabilir.

3. Mina'ya varır varmaz ilk iş olarak cemreyi taşlamak.

4. Akabe cemresine ilk taşı atmakla birlikte telbiyeye son vermek

5. Taşları “Bismillahi Allahu ekber, rağmen liş-şeytani ve hızbihi” diyerek atmak

6. Taş atmaya ara vermeden yedi taşı peş peşe atmak.

7. Küçük ve orta cemreleri taşladıktan sonra uygun bir yerde kibleye yönelerek dua etmek. Büyük cemreyi taşladıktan sonra, beklenilmez, dua yürürken yapılır.

8. Atılan taşların nohut veya fasulye tanesi büyüklüğünde olması.

9. Atılacak taşların temiz olması.

10. Taşları sağ elin işaret ve baş parmaklarının ucuyla tutup atmak.

11. Taşlama yaparken sağ eli, başın hizasını geçmeyecek kadar kaldırmak.

12. Bayramın birinci günü Akabe cemresine kuşluk vaktinde atmak; diğer günlerde cemreleri zeval vaktinden sonra taşlamak gerekir. Öncesinde yapılan taşlama geçerli olmaz.

Şeytan taşlamanın mekruhları nelerdir?

1. Cemrelere nohut veya fasulye tanesinden çok büyük taş, terlik, şemsiye ve benzeri şeyler atmak.
2. Atılacak taşı cemre mahallinden almak.
3. Belirlenenden fazla sayıda taş atmak.
4. Temiz olmayan taşları atmak.
5. Büyük taş parçalarını kırarak atmak.
6. Şeytan taşlama esnasında tertibe uymamak.

Fazla taş atmanın bir mahzuru var mıdır?

Cemrelere atılması gereken taşların sayısı bellidir. Bu sayıdan fazla taş atmak mekruhtur. Elde kalan taşlar uygun bir yere bırakılır.

HAC İLE İLGİLİ OLARAK İŞLENEN SUÇLAR ve CEZALARI

Haccın bozulmasına sebep olan fiiller nelerdir?

Haccı bozan iki husus vardır:

1. Arefe günü öğleden itibaren bayramın 1. günü fecir vaktine kadar olan süre içinde Arafat'ta vakfe yapılmazsa hac bozulur.

2. Arafat'ta vakfeden evvel cinsî münasebette bulunmak da haccı bozar. Bu iki sebeple hac bozulursa sonraki senelerde kaza edilmesi ve ayrıca bir kurban kesilmesi gerekir. Arafat'ta vakfeden sonra cinsî münasebette bulunulursa hac bozulmaz, her iki eşin de "Bedene" kurban etmeleri gerekir. Bedene, deve veya sığır gibi büyükbaş hayvanlara denir.

"Dem" adı verilen küçükbaş hayvan kesilmesini gerektiren fiiller nelerdir?

1. Haccın vâciplerinden birini terk etmek.
2. Cinsî münasebete yol açabilecek öpme vb. fiillerden dolayı hac bozulmaz, ancak bir ceza kurbanı kesmek gerekir.
3. El, yüz, kol gibi bir uzvun bütününe koku sürmek de, bir ceza koyununu gerektirir.
4. Başının tamamına veya yarısından fazlasına kına sürmek.
5. Tam bir gün veya tam bir gece dikişli elbise giymek veya başını sarık, takke gibi bir şeyle örtmek.
6. Koltuk altlarından birini veya ikisini veya ensenin tamamını tıraş etmek.
7. El ve ayak tırnaklarının tamamını bir seferde ve aynı yerde kesmek gibi hususlar da ceza kurbanı gerektirir.
8. Kudüm ve Vedâ tavafını cünüp olarak yapmak.
9. Ziyaret tavafını abdestsiz olarak yapmak.
10. Arafat'tan güneş batmadan inmek.

11. Safâ ile Merve arasında sa'yi terk etmek.

12. Müzdelife vakfesini özürsüz terk etmek.

13. Şeytan taşlama vazifesini terk etmek.

14. Şeytan taşlamadan tıraş olmak gibi tertibe riayet etmemek.

Fitre miktarı sadaka vermeyi gerektiren suçlar nelerdir?

1. Herhangi bir âzasının tamamına değil de bir kısmına koku sürünmek.

2. Bir günden az olmak üzere başını örtmek veya dikişli elbise giymek.

3. Saç ve sakalının dörtte birinden azını, avret mahalli ve koltuk altlarının bir bölümünü tıraş etmek.

4. El ve ayak tırnaklarının bir kısmını kesmek.

5. Abdestsiz olarak Kudüm ve Vedâ tavaf-larını yapanlar her şavt için bir sadaka verirler. Abdestli olarak tekrar yapılırsa ceza düşer.

6. Cemrelere bir taş noksan atmak.

Fitre miktarı sadakadan az bir şey vermeyi gerektiren suçlar nelerdir?

Çekirge öldürmek.

Kendi üzerindeki bir veya iki biti öldürmek.

İhramlı iken hayvan kesmek caiz midir?

Av hayvanı olmayan koyun, keçi, sığır, deve, kaz, tavuk, ördek gibi hayvanları ihramlı iken kesmek helâldir.

İhramlı iken insanlara zarar veren hayvanların öldürülmesi caiz midir?

İhramlı iken kuduz köpek, kurt, kartal, leş yiyen karga gibi hayvanları öldürmekte bir beis yoktur. Ayrıca yılan, akrep, fare, yaban arısı, karınca, yengeç, karasinek, sivrisinek, kaplumbağa, kene, kirpi ve kertenkele, solucan gibi yer haşeratını öldürmek de cezayı gerektirmez.

HEDY

Hedy ne demektir?

Harem bölgesinde kesilmesi gereken kurbanlık hayvanlara hedy adı verilir. Kurbanlık hayvanlarda aranan şartlar hedy için de aranır. Mescid-i Haram çevresine hediye olduğu için hedy adını alır.

Hedy'in kısımları nelerdir?

Hedy üç kısımdır:

1- Hac ve umreyi bir arada yapmaktan dolayı kesilen vâcip kurban. Buna şükür kurbanı da denir. Kıran ve Temettû haclarına niyet edenlerin kestikleri kurbanlardır.

Haccın vâciplerini terk etmekten dolayı kesilen Ceza Kurbanları da bu kısma girer. Çünkü bunlar hac vazifelerindeki eksiklerden dolayı kesilmesi vâcip olan kurbanlardır.

2- Adak suretiyle kesilmesi vâcip olan

kurbanlar. Harem'de kesilmesini şart koşarak yapılan kurban adakları bu kısma girer.

3- Nafile olarak Harem'de kesilen kurbanlar. Bunlara Tatavvu kurbanı denir. İfrad hacci yapanlar isterlerse kurban kesebilirler, bu tatavvu olur.

Hedy ne zaman kesilir?

Kıran ve Temettû kurbanlarını kesme vakti, Kurban bayramı günleridir. Temettû ve Kıran kurbanları bu üç günden sonra kesildiğinde sahih olursa da, geciktirmeden dolayı ayrıca ceza kurbanı kesmek de vâcip olur.

Diğer hedy kurbanları için, muayyen zaman yoktur, her vakit kesilebilir.

Hedy'in kesilme yeri neresidir?

Hedy kurbanlarının mutlak surette Harem hudutları içinde kesilmeleri gereklidir. Kurban kesme günleri içinde kesilecekse, Mina'da kesilmesi sünnettir. Kurban kesme günleri dışında ise, Mekke'de kesilmesi daha faziletlidir.

Hedy kurbanının etinden yenebilir mi?

Şükür kurbanı adı verilen Kıran ve Temettû kurbanlarının etlerinden yemek, kurban sahibine helâl ve menduptur. Yine nafil olarak kesilen tatavvu kurbanının etinden de sahipleri yiyebilirler.

Ancak adak kurbanı, ceza kurbanı ve ihsar kurbanı olarak kesilenlerin etlerinden sahipleri yiyemezler. Şayet yerlerse yedikleri miktarın bedelini tasadduk etmek zorundadırlar.

PEYGAMBER EFENDİMİZ'İN (S.A.S.) KABRİNİ ZİYARET

Efendimiz'in (s.a.s.) kabri ziyaret edilmese hac sahih olur mu?

Hac, şartları ve nasıl yapılacağı belli olan bir ibadettir. Bu şartlar içinde Efendimiz'in kabri ni ziyaret yoktur. Dolayısıyla, Allah Resûlü'nü (sallallahu aleyhi ve sellem) ziyaret imkanı bulamayan kimselerin haccı da sahihtir.

Peygamberimiz'in kabrini niçin ziyaret ediyoruz?

Medine'de sadece Efendimiz'in kabri değil, başka mekanlar da ziyaret edilir. Bunların her birisinin tarihte ve dini hayatta belli bir yeri vardır. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), “Benim mescidimde (Mescid-i Nebevî) aralıksız 40 vakit namaz kılan kimse için, cehennemden ve azap-tan kurtuluş beratı yazılır. O kimse, nifaktan da

uzak kalır.” buyurarak mescid-i nebevide kılınan namazlara dikkat çekmiş ve mükafatını anlatmıştır.

Hac yapma imkanı bulanların Efendimiz'in kabrini ziyaret etmeleri sünnettir. Bu konuda bazı hadisler vardır:

“Kabrimi ziyaret edene kıyâmet gününde şefaati vâcip olur.”

“Kim Beytullah'ı ziyaret eder de beni ziyaret etmezse, bana cefâ etmiş olur.”

Bu hadîs-i şerîfler muvacehesinde, hacca giden kimselerin büyük bir mânia karşısında kalmadıkça, Peygamberimizin kabr-i saâdetlerini ziyaret etmelerinin ehemmiyeti ortaya çıkar.

Efendimiz'in kabrinin ziyaret edilme âdabı nasıldır?

Medine-i Münevvere'ye Efendimiz'in mescid ve kabrinin bulunduğu Ravza-i mutahharayı ziyaret niyetiyle gidilmelidir. Her yerde salât ü selam güzel olsa bile Efendimiz'in mescidi ve ravzasının bulunduğu Medine'de her fırsatta salât ü selam okunmalıdır.

Efendimiz'i selamlama için öncelikle mümkünse gusül abdesti alınmalı, yeni ve güzel elbiseler giyilmeli ve güzel kokular sürülmelidir. Mescid-i Nebevî'ye babu's-salam veya bâbu Cibrîl'den girildikten sonra, kerahet vakti değilse iki rekat tahiyetü'l-mescid namazı kılınır. Tabii bu namazın Efendimiz'in "*Minberimle kabrim arası cennet bahçelerinden bir bahçedir.*" buyurduğu Ravza'da, yani bugün yeşil halıyla döşenmiş olan yerde kılınması evladır. Ancak çok kalabalık durumlarda mescidin başka yerlerinde de kılınabilir. Tahiyetü'l-mescid namazından sonra Resûl-i Ekrem Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) kabri saâdetlerinin bulunduğu yere gidilir. Saygı ve huşû içinde iki-üç metre kalıncaya kadar kabri saâdete yaklaşılır. Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi ve sellem) selâm verilir. Başkaları tarafından Efendimiz'e iletilen selâmlar da Fahr-i Âlem Efendimiz'e arzedilir.

HACDAN SONRA

Hacdan dönerken alışveriş yapmak yanlış mı?

İnsan hacdan dönerken mutlaka sevdiğilerine hediye getirmek istiyor. Oradan alışveriş yapmanın dinen bir sakıncası yoktur. Hem hacca gidip hem de ticaret yapılabilir, başka işler de görülebilir. Caiz olmakla beraber orada alışveriş yapmakla çok vakit kaybetmemek lazımdır. Bunun yerine bol bol tavaf yapılmalı ve namaz kılınmalıdır. Zira, bir hacıdan beklenen ilk ikram Zemzem ve hurmadır. Hediyelik diğer şeyleri herkes kendi ülkesinden de alabilir.

Hacdan sonra işlenen günahlar hacı bozar mı?

Bir kimse hac borcunu yerine getirdikten sonra, hiçbir günah onun haccına zarar vermez. Hac ayrı işlenen günah ayrıdır. Kişi haccın sevabını alır, işlediği günah da ayrı değerlendirilir. Haccın gitmesi, bozulması diye bir şey söz konusu olamaz.

Hacdan sonra namaz kılmayan ve tesettüre riayet etmeyenlerin hacı kabul olur mu?

İbadetler ayrı ayrı değerlendirilir. Bir ibadeti yapmayan sadece onunla sorumlu olur. Diğer ibadetleri yapabilir ve onların yükümlülüğünden kurtulur. İbadet öncesi veya sonrası işlenen günahlar da ibadete engel değildir. Tesettüre riayet etmeyen bir insan Hacca ve umreye gidebilir ve hac yükümlülüğünden kurtulur ve umresinin sevabını alır. Başı açık olmanın günahı da ayrı değerlendirilir. Kılınan namazların, yapılan ibadetlerin insanın diğer eksikliklerini de gidereceği ve başını da örtmesine vesile olacağı umulur.

Günah işlemek ibadete mani değildir. Bilakis böyle aslı olmayan sözlerle insanları ibadetten uzaklaştırmak yanlış bir davranıştır.

Hacdan sonra teraziye el sürülmez, ticaret yapılmaz söylentilerinin bir aslı var mıdır?

Hacdan sonra yapılmaz denebilecek bir iş yoktur. Binaenaleyh bu tür sözlerin bir aslı yoktur.

UMRE

Umre ne demektir?

Umre, usulüne uygun olarak ihrama girerek Kâbe tavaf edildikten sonra Safâ ve Merve tepeleri arasında sa'y vazifesinin yapılması ve ardından tıraş olarak ihramdan çıkmakla yerine getirilen bir ibadettir.

Umrenin hükmü nedir?

İmkânı olan bir Müslüman'ın ömründe bir kere umre yapması müekked sünnettir.

Umrenin belirli bir vakti var mıdır?

Umre için tayin edilmiş belirli bir vakit yoktur. Peygamber Efendimiz, (sallallahu aleyhi ve sellem) “Ramazan ayında yapılan umre hacca denktir.” buyurur. Binaenaleyh, umre yapmak isteyen kimseler, mümkünse Ramazan ayını tercih etmelidirler. Fakat hem çalışma şartları

hem de masrafların artması gibi başka sebeplerle Ramazan umresi mümkün olmazsa her dönemde yapılacak umre kişiye sünnet sevabı kazandırır.

Kurban bayramının Arefe günü sabahından, bayramın dördüncü günü güneş batınca-ya kadar umre yapmak tahrimen mekruhtur. Zira bu günlerde farz olan hacın vazifeleri yapılmaktadır.

Umrenin farzları nelerdir?

Hacda yapılan tavaf, sa'y gibi vazifelerle alakalı hükümler umrede de geçerlidir. Umrenin iki farzı vardır: İhrama girmek ve tavaf yapmak. Bunlardan ihram umrenin şartı, tavaf ise rüknüdür.

Umrenin vâcipleri nelerdir?

Safâ ve Merve tepeleri arasında sa'y yapmak ve tıraş olmak umrenin vâcipleridir.

Umre nasıl yapılır?

Umre yapmak isteyen kimse hacda olduğu gibi, mikat sınırında veya daha öncesinde

usulüne uygun bir şekilde ihrama girerek iki rekat ihram namazı kılar. Namazdan sonra umreye niyet edip telbiye getirir.

Harem-i Şerif'e geldiğinde tavafa niyet eder ve tavaf vazifesini yerine getirir. Tavafı bitirdikten sonra iki rekat tavaf namazı kılar ve umrenin sa'yini yapmaya niyet ederek sa'y yapar. Daha sonra tıraş olarak ihramdan çıkar ve böylece umresini tamamlamış olur.

Umreye gidince sadece bir umre mi yapılır?

Umre için kutsal topraklara giden kimse tek bir umre yapmak zorunda değildir; zaman elverdiği ölçüde istediği kadar umre yapabilir. Bunun için de ihrama girmek üzere Mekke'de kalanlar için en yakın mîkat yeri olan Ten'im'e gitmesi gerekir.

Umrenin hacdan farkı nedir?

Hacdaki vakfeler, şeytan taşlama, kudüm ve veda tavafı gibi vazifeler umrede yoktur. Ayrıca hac sadece belirli aylarda yapılırken umre için böyle bir şart yoktur.

Başkasının yerine umre yapılabilir mi?

Başkası adına hac ve umre yapmaya vekalet denir ve şartlarına uyuyorsa bu yapılabilir. Ancak kişiden kendisi adına yapmasını istemeyen ve masraflarını da karşılamayan kimse adına yapılan hac onun yükümlülüğünü düşürmez. Bununla beraber, ister ölü isterse hayatta olsun başkası adına hac veya umre yapılarak sevabının bunlara bağışlanması caizdir. Hangi şekilde yapılırsa yapılsın, yapılan bir ibadetin sevabı başkasına bağışlanabilir. Kendisine sevap bağışlanan kişi de bundan yararlanır.

İSTİFADE EDİLEN KAYNAKLAR

Bilmen, Ömer Nasuhi, *Büyük İslâm İlmihali*, Yasin Yayınevi, İstanbul, 2007.

Canan, İbrahim, *Hadis Ansiklopedisi Kütüb-i Sitte*, Zaman Gazetesi, İstanbul.

Döndüren, Hamdi, *Delilleriyle İslâm İlmihali*, Erkam Yayınları, İstanbul, 2004.

Heyet, *Bir Müslümanın Yol Haritası*, Işık Yayınları, İzmir, 2005.

Heyet, *İlmihal*, Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2000.

Yağmur, Abdurrahman, *Her Yönüyle Hac*, Rehber Yayınları, İzmir, 2006.

Yıldırım, Suat, *Kur'ân-ı Hakim ve Açıklamalı Meali*, Işık Yayınları, İstanbul, 2003.

İNDEKS

A

âdet 8, 10, 33, 43, 49, 50, 86
âdet geciktirici ilaçlar 43
âfâki 66
âkil ve bâliğ 40

B

bedel 26, 27, 28, 39, 41, 52
beden 117
bedenî ve malî imkânları yerinde
olan 22, 23, 24
bedensel engelli 26

C

cem-i takdim 60, 107
cem-i te'hîr 61

D

dem 13, 118

E

Efendimiz'in kabrini ziyaret 124,
125

F

felç 26, 33, 37
fevrî 24

G

görevli olarak 7, 41, 42

H

Hac ayları 46
hapis 5, 25
haram parayla hac 31
hayız 33, 85
hedy 13, 14, 44, 51, 121, 122, 123
hervele 33, 58, 100, 101, 102

I/İ

ıztıba 33, 94
iddet 35, 38
ifrad 9, 51, 54, 65, 66, 85, 122
ihramdan çıkmak 33, 79, 80
ihram namazı 56, 59, 68, 74, 131
ihram yasakları 10, 67, 75
ihsar 10, 81, 82
istilâm 11, 58, 91, 93, 94, 96,
97, 101
istitaat 23
îzar 74
izdiham 50, 57, 60, 89, 96

K

kerahet 11, 68, 74, 89, 90, 95,

126

Kıran hacı 9, 47, 51, 55, 64,
65, 66, 75, 82, 83, 85, 121,
122, 123

körlük 33, 37

kötürüm 26, 40

kredi çekerek hac 6, 31

M

mahrem 6, 7, 27, 28, 35, 36, 37,
38, 82

Mina 12, 22, 39, 47, 48, 59, 61,
63, 64, 108, 109, 110, 112,
114, 122

mültezem 58

Müzdelife 12, 22, 39, 47, 48, 61,
108, 109, 112, 113, 114,
119

R

Ravza-i mutahhara 125

remel 11, 33, 57, 58, 62, 91,
92, 94

Remy-i cimar 12, 110

ridâ 74

Rükn-i Yemânî 11, 94, 97

rükün 8, 22, 46, 84, 86, 97, 105,
130

S/Ş

seferilik 34

şavt 10, 12, 58, 84, 86, 87, 91,
94, 100, 101, 102, 103,
104, 119

şeytan taşlama 12, 13, 47, 49,
62, 63, 110, 111, 112, 113,
114, 116, 119, 131

T

tavaf namazı 11, 58, 89, 90, 95,
100, 101, 131

telbiye 9, 32, 56, 57, 59, 67, 68,
69, 70, 75, 109, 113, 131

Temettû hacı 9, 47, 51, 55, 64,
65, 66, 75, 85, 121, 122,
123

Ten'im 73, 131

tıraş 10, 47, 51, 54, 62, 67, 68,
73, 76, 79, 80, 81, 83, 85,
118, 119, 129, 130, 131

U

Umre 1, 3, 8, 14, 44, 54, 58, 64,
69, 85, 87, 100, 129, 130,
131

V

Vehhabi 45

vekaleten 26, 28, 34, 38

vekil 6, 27, 34, 39, 40, 44

Y

yaşlı 26, 34, 37, 96

yurt dışına çıkma yasağı 5, 25,
38